

Kolumner

Lotta Gröning:

När inget av blocken har egen majoritet börjar den stora manipulationen av demokratin. SID. 2

Malcom Kyeyune:

Många politiker har under lång tid skyltat ekonomiska problem på pensionärerna. SID. 9

Stig-Björn Ljunggren:

Ur ett folkligt hat och samhällskonflikter kommer ett omvandlingstryck på makten. SID. 7

Annika Borg:

Tandvårdspersonal berättade om hur migranter gick före i kön och inte behövde betala. SID. 7

Rapport:

Invandring och brottslighet

Vi har uppdaterat Brås studie från 2005. Sverigefödda av två invandrade föräldrar är numera den högst brottsbelastade gruppen i Sverige.

SID. 14–15

Den allmänna löneavgiften

Arbetsgivaravgifterna har med åren blivit allt mindre försäkringsmässiga och allt mer en bekväm form för politiker att beskatta arbete. Över en tredjedel av arbetsgivaravgifterna utgörs av den allmänna löneavgiften. Det är en ren skatt som saknar koppling till socialförsäkringssystemet. Nästa år beräknas den dra in 225 miljarder kronor till statskassan. Det är pengar som kunde ha gått till att stärka socialförsäkringarna och pensionsystemet. SID. 10

Ingen som ansvarar när datorerna gör fel

Myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan digitaliserar sina tjänster. Men om datorerna är felprogrammerade och meddelar felaktiga beslut finns det oftast ingen som är formellt ansvarig för felet. Vi kräver en regeländring som löser ansvarsfrågan vid automatiska beslut. SID. 4

SJ trotsar lagen

SJ struntar i EU-domstolen och upphandlingslagen. Bolaget har under mer än 18 år inte ansett sig behöva följa gällande upphandlingsbestämmelser. SID. 17

Företagarombudsmannen:

Lag och ordning är också en företagarfråga

Som medborgare känner företagare otrygghet och oro över samhällsutvecklingen. Som näringsidkare tvingas de till dyra säkerhetsåtgärder.

SID. 9

Widar Andersson:

Partierna graviterar runt SD på varierande avstånd och med olikartade ambitioner. **SID. 12**

Peter Santesson:

Frågan "Hur tror du det kommer att gå" stör mig, för det är fel fråga att ställa. **SID. 12**

Jens Ganman:

Ett helt folk fördes bakom ljustet i decennier och statstelevisionen var ett redskap i processen. **SID. 20**

den nya välfärden

Adress: Box 5625, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Danderydsgatan 10
Telefon: 08-545 038 10
E-mail: info@dnv.se
Hemsida: www.dnv.se

Ansvareg utgivare: Patrik Engellau
Form & Produktion: Rätt Grafiska AB, www.rattgrafiska.se
Foton och illustrationer: Shutterstock och Den Nya Valfärden där inte annat anges.

Den Nya Valfärden är en parti-politiskt oberoende tanke- och handlingssmedja. Vi tror att det blir bättre om makt och pengar flyttas från valda ombud till medborgarna själva.
Vi har presenterat konkreta förslag för ett företagervänligare Sverige och för en ny välfärd sedan 1988.

Innehåll

Straffrättsligt ansvar vid automatiska beslut.....	4
Stockholm stad antog ett högre anbud.....	4
Bergs hyreshus ställde olagliga upphandlingskrav.....	4
Ansvarsvakuum – intervju Olle Lundin.....	5
Utökat tjänstemannaansvar.....	5
Trosa kommun ställde olagligt lönekrav.....	5
Mutor vid Kronobergsländstingets ambulansköp.....	5
Danderyd beställde gångbro i strid mot lagen.....	5
Det måste finnas någon som granskar – intervju Inger Ridderstrand-Linderöth.....	6
Västtrafik betalar för tjänster som inte upphandlats.....	6
SGU följde inte gällande lagstiftning.....	6
Svenskt ambulansflyg ställde felaktiga krav.....	6
Vimmerby kommuns köp stred mot lagen.....	6
Annika Borg: Öppna munnen.....	7
Stig-Björn Ljunggren: Pissrännor och Fäderneslandet.....	7
Överbeskattnng av bilister måste stoppas.....	8
Brottslighet mot företagare behöver bekämpas.....	8
Lag och ordning är också en företagärfråga.....	9
Malcom Kyeyune: Dolkstötslegender.....	9
Den allmänna löneavgiften.....	10
En migrationspolitik för 2020-talet.....	11
Småföretag tvingas agera banker.....	11
Widar Andersson: Framåt och bakåt.....	12
Peter Santesson: Spekulera inte om framtiden utan om vad du ska göra på vägen.....	12
Bloggen Det Goda samhället.....	14
En privat fortsättning på statens utredningar – intervju Patrik Engellau.....	14
Rapporten <i>Invandring och brottslighet</i> väcker debatt bland kriminologer – intervju Johan Kardell.....	15
Klimataktivismen möter verklighetens folk av Mohamed Omar.....	15
Farmor tillhörde de fattigaste bland fattiga av Bitte Assarmo.....	16
Lagom är den riktiga värdegrunden av Jan-Olof Sandgren.....	16
Vad händer när galenskapen tar över? av Lennart Bengtssont.....	17
Haninge kommuns agerande stred mot lagen.....	17
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket försökte gynna en tidigare medarbetare.....	17
SJ fortsätter att bryta mot upphandlingsbestämmelserna.....	17
Inger Enkvist: Vad vi kan lära oss av Singapore.....	18
Personalliggare innebär regelkrångel.....	18
Jens Ganman: De aningslösas dal.....	20

För att läsa mer om Den Nya Valfärden, gå in på vår hemsida: www.dnv.se

Kolumn

Vart är Sverige på väg?

SVERIGE BEFINNER SIG onekligen i en demokratisk svacka och läget är oerhört allvarligt. Ansvaret vilar tungt på de sju riksdagspartierna som i rädsla för SD och i brist på förtroende för sina väljare satt makten som det absolut viktigaste målet. Här har oligarkins järnlag tillfullo slagit igenom som innebär att eliterna har tappat kontakten med folket. När väljarna har visat sitt missnöje bland annat genom att protest rösta på SD slår eliterna tillbaka. Alla SD sympatisörer utmålås som rasister och SD har isolerats från allt samarbete över partigränserna. Förvisso har de sju inte kunnat stoppa partiets medverkan i riksdagsutskotten, men de har sett till att SD inte får några ordförandeposter trots att de i valet var tredje största parti.

För att utesluta SD har en genomgripande förändring gjorts när det gäller demokratin. I valen ställer partierna upp som vänster- och högerblock, de bekämpar varandra som vanligt och lovar stora reformer. Vi väljare lägger vår röst på det parti eller den allians vi tror på. När sedan valresultatet kommer och det visar sig att inget av blocken har egen majoritet börjar den stora manipulationen av demokratin.

Det första gigantiska misstaget var decemberöverenskommelsen då alliansen lade sig platt för regeringen Löfven och lovade att inte fälla regeringen och inte fälla deras budgetar. Medan regeringen styrde och ställde tog alliansens partiledare det lugnt, några skaffade barn, andra låg i hängmattan och läste böcker.

Regeringen Löfven, som mest bestod av nya oerfarna ministrar utan kunskap på det område de var satta att sköta, hade ingen press. De reste utomlands, förkovrade sig och lyckades inte få fram några större genomgripande reformer. DÖ:s historia slutade förstås i allmänt kaos, stort missnöje bland partiernas väljare och nya framgångar för SD.

Nu har vi alltså nästa "demokratiska problem" nämligen Januariöverenskommelsen. Det var med största sannolikhet ingen av väljarna som röstade på Jöken 2018, tvärt om slog överenskommelsen ner som en chock. Förutom att SD når rekordsiffror tappar både S och L sina väljare. Annie Lööf är den enda partiledare som klarar sig relativt helskinnad och det beror nog på att hon "lever på sin tro" och leder ett parti som historiskt har samarbetat med Socialdemokraterna. Ulf Kristersson och Moderaterna blev de största förlorarna. Ebba Busch Thor har dock landat på fötterna kanske för att hon närmat sig SD.

I både Expressens och Aftonbladets senaste opinionsundersökningar nådde SD nya rekordsiffror! De har

nu uppnått ställningen som Sveriges näst största parti och får 22 procent av väljarstödet. I Expressens Demoskopmätning kunde de inte fastställa viktet parti som var störst av SD och Socialdemokraterna. Egentligen är det ingen nyhet, SD har ökat stadigt sedan partiet röstades in i riksdagen 2010 då fick partiet 5,7 procent av rösterna. Vad beror då denna starka utveckling på? Är det att Jimmie Åkesson är en oerhört skicklig partiledare och att partiet slipper ta ansvar och populistiskt kan kritisera de övriga partierna?

Hur ska nu det här sluta? Regeringen har enligt Sifo oerhört lågt förtroende i väljarkåren. Hela 62 procent misstror dem. Det innebär att inte bara trovärdigheten är ruckad utan också att regeringens auktoritet som beslutsfattare och ledare är väldigt försvagad. Det i ett läge där klyftorna i samhället är stora, där människor känner att tryggheten urholkats, där rättsstaten och polisen har problem och gängkriminaliteten råder. I en diktatur skulle det vara risk för kuppförsök. Som tur är lever vi i en demokrati.

Vi lever också i en helt ny tid där det krävs djupgående kunskap, sociala förmågor och kommunikation för att lyckas i samhället. I en tid där väljarna söker sig nya vägar - bildar grupper i sociala medier och skaffar sig den kunskap de behöver. De kräver betydligt mer än tidigare av politiska företrädare. Det är med andra ord inte lika lätt som tidigare att köra över väljarna – majoritetsvalen till trots. Sedan SD kom in i riksdagen har trovärdigheten för politiker urholkats och regeringsbildningar försvårats. Frågan bör ställas, vems är felet? Är det väljarnas? Sveriges demokrati har setts som en av de bästa i världen. Vi kan bara hoppas att vi återtar den positionen. □

Lotta Gröning

Journalist, filosofie doktor och lektor i statsvetenskap

Våra emotionella tillstånd

NÄR VI I SVERIGE ÄGNAR OSS ÅT att försöka förstå politiken i väl inövade termer som vänster, höger, borgerliga, socialister, liberaler, konservativa, populister och gröna så tror jag att vi kollar bort oss själva. De problem landet har kan inte lösas med ismer. Det finns ingen borgerlig lösning på skjutningar och sprängningar som skiljer något särskilt från socialistiska lösningar. I själva verket finns det normalt inga utarbetade lösningar alls vilket är en hygglig del av förklaringen till att politiker-na inte vidtar några åtgärder som märks för medborgarna.

Det är samma sak med skolan. Att det inte finns någon liberal lösning upptäckte Sverige under Jan Björklunds tid som utbildningsminister och att det inte finns någon miljöpartistisk lösning blev uppenbart under efterträdaren Gustav Fridolin. Motsvarande syndrom uppträder i frågan om integration av migranter. Inget parti kommer på något bättre än ökade anslag till SFI och organisationsförändringar inom Arbetsförmedlingen. Man ska vara bra naiv för att tro att något sådant kan göra skillnad.

» Det skiljer väldigt lite mellan borgerliga och socialistiska lösningar på skjutningar och sprängningar. «

SAMMANTAGET GÖR SVERIGE – eller rättare sagt Sveriges politiska ledning – knappt någonting för att ta sig an problem som allt tydligare tornar upp sig inför framtiden. Det är underligt. Och ännu underligare är att medborgarna, vi som ska leva med och finansiera konsekvenserna av politikernas underlåtenhet, inte tycks bli nämnbart oroad och upprörda. Detta har jag funderat

mycket över. Jag tror att man för att närma sig någon förståelse för situationen måste glömma vänster och höger och alla andra ismer och i stället undersöka nationens emotionella tillstånd.

Människans världsuppfattning påverkas mer av hennes livserfarenheter än av teorier och ideologier. Ingen nu levande svensk – om vi bortser från nysvenskar – har erfarenhet av annat än samhälleliga framgångar. Personliga missöden och olyckor har många såklart fått uppleva, men för kollektivet har allt bara blivit bättre. Ingen har fått uppleva någon nationell katastrof. Därför, tror jag, har vi svenskar svårt att föreställa oss att en katastrof kan inträffa i Sverige.

Om man klär denna möjlighet i ord säger svenskar att jovisst, katastrofer kan förstås inträffa i vårt land, fattas bara, men innerst inne tror vi i alla fall att Sverige har tumme med ödet och att inget riktigt ont kan ved-erfaras oss. Med tanke på våra enastående och internationellt beundrade framgångar under nästan ett sekel är denna inställning förstäelig. Den kallas för övermod eller hybris och sätter ofta in när en människa eller en grupp människor genom lyckliga omständigheter inhöstat en obruten serie framgångar.

MAN SKA NOG INTE DRA FÖR STORA växlar på Ordspråksboken, men i 16:18 står det att "övermod följs av nederlag, högmod går före fall." Om Sverige hade haft några seriösa nationella ledare så skulle de kunna hålla allvarssamtal med folket på detta tema. Det finns alltid anledning att oroa sig, inte minst här och nu. Svenska folket borde med större beslutsamhet och eftertryck kräva av landets politiska ledare i alla partier att de tog sig samman och utarbetade genomtänkta och övertygande planer för att hantera landets aktuella problem, till exempel migrationen, brottsligheten och skolans otillfredsställande resultat. Och det går inte att återigen bara komma med sådana verkningslösa sociala insatser som prövats i ett kvartssekel eller mer.

En näraliggande förvillelse hos många svenskar är att alla människor, från alla kulturer, innerst inne i djupet av sin själ

är svenskar varför mångkulturen inte behöver medföra annat än tillfälliga och snabbt övergående anpassningsproblem för nysvenskar av annan kulturell bakgrund. Denna uppfattning är en variant av det grundläggande svenska högmodet. Har den svenska välfärdsstaten med hjälp av utbildning, arbetsförmedling och allmännyttiga hyresbostäder lyckats lyfta alla svenskar till dagens eftersträvsvärda nivå så ska den väl också kunna göra detsamma med somalier och afghaner.

» Ser politikerna inte problemen som medborgarna ser? Lever de så isolerade att de inte uppfattar samma signaler? «

EN ANNAN FRÅGA än medborgarnas emotionella tillstånd är de ledande politikernas. Ser de inte de problem som medborgarna ser? Lever de så isolerade från medborgarnas tillvaro att de inte uppfattar samma signaler? Den som spekulerar om makt-havares motiv är förstås ute på tunn is men jag tror att det räcker med några få observationer för att lösa gåtan.

För det första är det otroligt att de skulle vara omedvetna om problemen. De har ögon och öron. De kan läsa tidningen och prata med andra människor. De är inte obegåvade. De kan läsa handskriften på väggen.

Det är inte första gången ett nationellt härskarskikt med relativt öppna ögon kört mot ett stup. Den franska ancien régime är ett tidigare exempel. De franska ledarna visste vad de gjorde. Redan 25 år före revolutionen sa Madame de Pompadour, kung Ludvig XV:s mätress, "efter oss syndaflo-den". Men l'ancien régime valde att inte göra något trots framtidsutsikterna.

En förklaring är förstås att det var härskarna själva som var problemet och så är det även hos oss. Vårt lands ledare kan inte säga att de under årtionden har haft fel på snart sagt varje betydelsefull punkt eftersom de då inte kan sitta kvar. De kan till nöds gå med på att de varit "naiva", men inte att de varit på fel spår.

MEN DET FINNS EN ANNAN ASPEKT som jag tror har betydelse. För såväl politiker som andra människor handlar livet inte bara om makt och pengar utan också, ibland ännu mer, om självrespekt. Våra ledande politiker har sedan åren i ungdomsförbunden lärt sig att deras uppgift är att administrera godhetens politik i hygglighetens förlovade land. År 2011 utsåg Sverige sig själv till "humanitär stormakt" men redan för femtio år sedan var vår internationella särställning uppenbar. Jag vet det själv för jag har som ämbetsman i den svenska bistånds- och utrikesförvaltningen fått uppleva den beundran och det erkännande - och ibland avund och rentav fjäsk - som man kunde åtnjuta som representant för detta storslagna land med sina förnämliga värderingar och sin mångkulturella solidaritet. I det perspektivet blir det lättare att begripa hur svenska politiker kan fatta huvudlösa beslut såsom att underlätta anhöriginvandringen för olika grupper av migranter. Noblesse oblige och det är ändå skattebetalarna som tar notan.

Det som skrämmar mig är att situationen inte är stabil. Problemen förvärras medan politikerna är fortsatt istadiga. Svenskarna har genom historien varit ett fogligt och tillitsfullt folk – på gränsen till fåraktigt skulle vissa säga – men numera hörs det ett dovare protestmuller än vad som borde vara bekvämt för dem som bestämmer. □

Patrik Engellau

PATRIK ENGELLAU
Ordförande, Stiftelsen Den Nya Valfärden

Straffrättsligt ansvar vid automatiska beslut – en lucka i lagen

I våras avslöjades att ett datafel hos Arbetsförmedlingen kan ha skapat tiotusentals felaktiga beslut där enskilda nekats förmåner som de enligt lag har rätt till. Totalt upptäcktes 18 000 sådana felaktiga automatiska beslut som kan ha medfört problem för enskilda.

EXEMPLET VISAR PÅ DE RISKER som följer av en automatisering av förvaltningen, och sätter fokus på en fråga som inte tidigare uppmärksammats i någon större utsträckning: vem är det som ansvarar om det är datorer som utövar beslutsmyndighet över enskilda?

Tjänstemän som har givits beslutanderätt över enskilda ansvarar för sina eventuella felaktigheter enligt brottsbalkens bestämmelser om tjänstefel, och kan till och med dömas till fängelse. Detta syftar till att motverka slarv och försummelse vid den offentliga maktutövningen. Om beslutsrätten istället har överlämnats till datorer finns det dock inte längre någon sådan avhållande faktor. Enligt nuvarande regelverk kan nämligen varken den som har överlämnat beslutsrätt eller den som har programmerat datorerna hållas ansvarig för felaktiga automatiska beslut. Den anonyma maktutövningen blir på detta sätt fullständig.

I tidigare regelverk innebar förutsättningarna för automatiskt beslutfattande att det alltid var myndighetschefen som ytterst bar ansvaret. En sådan ordning gällde bland annat för Skatteverket och har även föreslagits för Försäkringskassan. Detta har dock numera mönstrats ut så idag är det enbart i Statens tjänstepensionsverk som

Pär Cronhult, cheffjurist vid Den Nya Valfärden

» Det måste finnas någon som ansvarar vid fel i beslutsfattande «

ansvaret för automatiska beslut överhuvudtaget är reglerat. I övriga myndigheter som har lämnat över beslutanderätt till datorer sker detta utan någon som helst reglering. – Vi har i en utredning identifierat ovan angivna problem och föreslår att det införs en allmän regel om att det alltid ska vara myndighetschefen som ansvarar för beslut

vid automatiskt beslutsfattande. Detta skulle tydligt och klart reglera ansvaret och förhoppningsvis även medverka till en större noggrannhet som ytterst motverkar liknande fel som de vid Arbetsförmedlingen, säger Pär Cronhult, cheffjurist vid Den Nya Valfärden. □

Granskat av
KONKURRENSKOMMISSIONEN

Stockholm stad antog ett 58 miljoner kronor högre anbud efter påhittade formfel hos konkurrenterna

När Stockholms stads skulle köpa flytbryggor till de hamnar som hyrs ut till båtklubbar m.m. antog man det i särklass dyrare anbudet.

Samtliga betydligt billigare anbud beslutade man att "lägga åt sidan", bl.a. på grund av påhittade formella skäl som överhuvudtaget saknade stöd i lagen. Staden hade utifrån inkomna anbud kunnat köpa de aktuella bryggorna till en väsentligt lägre kostnad. Konkurrenskommissionen

Inger Ridderstrand-Linderoth

har även tidigare uppmärksammat fall där det inte har gått rätt till i samband med Stockholms stads köp av bryggpontoner m.m. Detta har bland annat lett till att staden har fått betala upphandlingsskadeavgift, som är ett slags böter, på 180 000 kronor. Staden har även kritiserats för att olagligen har direktupphandlat en konsult med ett jävslignande förhållande till det företag som staden anlitar för leverans av flytbryggor. – Vi fann därför anledning att rikta synnerligen allvarlig kritik mot Stockholms stad, som uppenbarligen behöver se över sina upphandlingsrutiner säger Inger Ridderstrand-Linderoth, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Bergs hyreshus ställde olagliga upphandlingskrav

När det kommunala fastighetsbolaget Bergs Hyreshus AB skulle upphandla underhållsarbeten tilläts inte att anbudspriserna understeg ett visst minimipris.

Ett sådant golvprispriskrav medför en begränsning av företagets möjligheter att fritt utforma sitt anbud och hindrar därmed företagen från att fullt ut priskonkurrera. Det kan knappast heller ligga i Bergs Hyreshus, och ytterst deras hyresgästers intresse att betala mer än nödvändigt för aktuella arbeten, konstaterade Konkurrenskommissionen som fann anledning att rikta kritik mot Bergs Hyreshus för att ha brutit mot upphandlingslagen och därmed även snedvridit konkurrensförutsättningarna. □

Fakta: Konkurrenskommissionen

Det görs många fel när kommuner, myndigheter och landsting upphandlar varor och tjänster. Oavsett om det offentliga gör fel av brist på kunskap, eller för att man vill handla med ett visst företag snedvrids konkurrensen och vissa företag gynnas på bekostnad av andra. För att komma tillrätta med problemen inrättade Den Nya Valfärden 1994 den oberoende expertgruppen Konkurrenskommissionen för att bevaka och uppmärksamma snedvridning av

konkurrens med offentliga medel. Sedan starten har närmare 800 utredningar genomförts. Konkurrenskommissionen har genom åren varit drivande i flera lagändringsförslag för att på olika sätt förbättra företagarklimatet, men mycket återstår att göra. Bland annat driver Konkurrenskommissionen frågan om att beslut i kommunala bolag ska gå att överklaga samt att kommunalt domstolstrots motverkas genom kraftfulla sanktioner i särskild lagstiftning.

Konkurrenskommissionens ledamöter är:
Inger Ridderstrand-Linderoth (ordförande), tidigare stadsjurist, Stockholms Stad
Per Eklund, tidigare hovrättsråd samt statsstödsexpert
Patrik Engellau, ordförande tankesmedjan Den Nya Valfärden
Erik Nerep, professor i handelsrätt vid Handelshögskolan i Stockholm
Lennart Palm, tidigare VD, Näringslivets regelnämnd
Lennart Göranson, tidigare ställföreträdande generaldirektör vid Konkurrensverket
Föredragande i kommissionen är **Pär Cronhult**, cheffjurist vid Den Nya Valfärden.

Vill du veta mer eller anmäla ett ärende?
Kontakta Pär Cronhult. Konkurrenskommissionen tar inte betalt för sina utredningar och som anmälare kan du givetvis vara anonym.

Konkurrenskommissionen
Box 5625
114 86 Stockholm
Tfn: 08-545 038 18
www.dnv.se
E-mail: kko@dnv.se

Fotografi: Uppsala universitet, fotograf Mikael Wallerstedt

Ansvarsvakuum

Hallå där, Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet. Du brukar säga att vi i Sverige är för dåliga på att utkräva ansvar, vad tycker du om myndighetsutövning som sker genom anonyma maskiner?

– Det är en fråga som lagstiftaren inte verkar ha ägnat fem minuter och ute på myndigheterna vet man överhuvudtaget inte vad som gäller. Detta är verkligen något som man behöver fundera på.

VAD HÄNDER VID ETT ANSVARSUTKRÄVANDE?
– Det är egentligen ingen som vet vad som händer, men det ska inte gå att upphäva ansvaret vid denna typ av myndighetsutövning. Utgångspunkten är att ansvaret alltid ligger hos högsta chefen. Eftersom man inte kan delegera beslutsrätt till en till maskin faller ansvaret tillbaka på "myndigheten" som personifieras av den högsta

chefen. Det kan dock bli svårt att i förekommande fall visa uppsåt eller oaktsamhet vid eventuella fel som uppkommer, så i praktiken råder det ett ansvarsvakuum.

VAD TYCKER DU BEHÖVER GÖRAS??
– Det är förvånande att automatiska beslut har fattats så länge och i betydande omfattning utan att ansvarsfrågan särskilt har berörts eller reglerats på ett mer genomgripande sätt. Det vore därför en utmärkt idé med tydlig lagreglering som löser legalitetsproblematiken och uppkommande ansvarsfrågor kring automatiska beslut. □

Fakta: Myndighetsutövning

Alla beslut som fattas av en myndighet är inte *myndighetsutövning*. För detta krävs nämligen att beslutet medför en bestämmande påverkan på enskilds person eller egendom. För sådana beslut gäller ett särskilt straffansvar enligt brottsbalkens tjänstefelsbestämmelse. Som *tjänstefel* straffas den som uppsåtligt eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning åsidosätter vad som gäller för uppgiften. Åsidosättandet kan ske genom både aktiv handling eller genom underlåtenhet. Straffet uppgår till böter eller fängelse i högst två år, eller vid grovt brott högst sex år. Ringa brott ska däremot inte straffas.

Utökat tjänstemannaansvar

Den Nya Valfärden har återkommande uppmärksammat behovet av ett utökat tjänstemannaansvar. Enligt statistik från Åklagarmyndigheten har åtal väckts för tjänstefel i endast 19 ärenden under det senaste året.

En förklaring till detta kan vara att det är väldigt lite av de faktiska överträdelser som förekommer hos kommuner, landsting och andra myndigheter som kan leda till åtal. Anmälningfrekvensen är dessutom mycket låg.
Många av de lagöverträdelser som förekommer i offentlig förvaltning - som till exempel slöseri med skattepengar på olagliga projekt och olika slags gynnande av enskilda personer eller företag genom exempelvis underprisförsäljning av offentlig egendom – kan överhuvudtaget inte åta-

las som tjänstefel. En rapport som Den Nya Valfärden nyligen publicerat om straffrättsligt ansvar vid automatiskt beslutsfattande visar dessutom att automatiska beslut helt faller utanför reglerna om tjänstefel.
I föregående års tidning framförde dåvarande ordföranden för riksdagens konstitutionsutskott, numera talmannen, Andreas Norlén, kritik mot gällande lagstiftning och påpekade bland annat den viktiga roll som tjänstemannaansvaret spelar i frågor om allmänhetens förtroende för förvaltningen och bekämpandet av korruption. Han framförde även en förhoppning om att den gemensamma alliansmotion som under det dåvarande riksdagsåret antogs av konstitutionsutskottet om utökat tjänstemannaansvar skulle leda till en lagändring.
Men något utökat tjänstemannaansvar har fortfarande inte kommit till stånd. Riksdagsledamoten Ida Drougge (M) ställde den 12 september 2019 en skriftlig fråga till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S) om vad ministern gjort och åstadkommit under de 380 dagar som en

S-ledd regering styrt landet sedan tillkännagivandet. Ministerns svar var att frågan alltjämt bereds i Regeringskansliet och att han avser återkomma till riksdagen.
Det har numera gått ytterligare 60 dagar sedan frågan ställdes utan att regeringen återkommit till riksdagen eller presenterat ett lagförslag.
– Det så gott som obefintliga ansvarsutkrävandet tillsammans med vår rapport om straffrättsligt ansvar vid automatiskt beslutsfattande, visar på att behovet av ett utökat tjänstemannaansvar tyvärr fortfarande är högaktuellt, säger Olle Persson, biträdande jurist vid Den Nya Valfärden. □

Olle Persson
Biträdande jurist
Stiftelsen Den Nya Valfärden

Trosa kommun ställde olagligt lönekrav vid taxiupphandling

När Trosa kommun skulle upphandla skolskjuts mm. ställdes krav på att anbudsgivarna skulle garantera sina anställda fast månadslön.

Lagen ger möjlighet att ställa arbetsrättsliga krav, men de måste i så fall bygga på villkor enligt gällande kollektivavtal. Enligt Taxiavtalet, som är det på området aktuella kollektivavtalet, finns det möjlighet att tillämpa en rörlig provisionsbaserad lönesättning. Som kommunen utformat kravet gav det dock inte någon möjlighet för företag som använder sig av denna lönomodell att lämna anbud.
– Eftersom kravet därmed strider mot lagen och samtidigt snedvrider konkurrensen fanns det anledning att kritisera Trosa kommun, som uppenbarligen behövde se över sina upphandlingsrutiner säger Lennart Göranson, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Mutor vid Kronobergs- landstingets ambulansköp

När Region Kronoberg under 2017 skulle upphandla ambulansfordon hade kravställningen ändrats jämfört med tidigare upphandling på ett sätt som ensidigt gynnade ett visst företag och dess fordon.

FÖRETAGET KUNDE TROTS DETTA inte uppfylla samtliga obligatoriska krav, men antogs ändå. Krav som har ställts i en upphandling får överhuvudtaget inte ändras i efterhand. Det var därför fel av landstinget att anta anbudet. Det har senare även visat sig att det berörda företaget hade mutat en av landstingets medarbetare som aktivt deltagit i upphandlingsbeslutet.
Konkurrenskommissionen påpekade särskilt att upphandlingslagstiftningen bland annat syftar till att motverka risken för korruption och att det därför är viktigt att reglerna åtföljs. Det fanns enligt kommissionen därmed anledning att rikta allvarlig kritik mot Region Kronoberg som uppenbarligen saknat tillräckliga kontroller för att hindra missbruk och överträdelse av regelverket. □

Danderyd beställde en gångbro i strid mot lagen

När Danderyds kommun skulle byta ut gångpontonbron till Tranholmen köptes flytpontoner utan konkurrens direkt från ett byggföretag som kommunen hade andra affärer med.

Enligt lag ska upphandlingar över ett visst värde annonseras i en allmänt tillgänglig databas. Detta för att alla företag på marknaden ska ha möjlighet att vara med och konkurrera med anbud. Värdet av de aktuella pontonerna med tillbehör uppgick till ett sådant högt värde (drygt två miljoner kronor) att också andra företag skulle ha fått vara med och lämna anbud. Konkurrenskommissionen beslutade därför att kritisera kommunen för att brutit mot lagen på sätt som snedvridit konkurrensen. □

Västtrafik betalar för tjänster som aldrig upphandlats

Det kommunala kollektivtrafikbolaget Västtrafik AB har under 17 år betalat mångmiljonbelopp till ett privat företag för tjänster som aldrig upphandlats.

Enbart under den undersökta perioden 2013 till och med 2018 har Västtrafik betalat mer än sju miljoner kronor för tillgång till ett webbaserat system för fordonsinformation, och liknande utbetalningar fortsätter alltjämt. Andra företag som kan erbjuda liknande lösningar har aldrig fått vara med och konkurrera.

Granskat av
KONKURRENSKOMMISSIONEN

Per Eklund

– Vi beslutade därför att kritisera Västtrafik för att ha brutit mot bestämmelserna om offentlig upphandling på ett sätt som medfört snedvridning av konkurrensen säger Per Eklund, ledamot av Konkurrenskommissionen. ❏

SGU betalade mer än tio gånger så mycket för ett upphandlat arkivsystem

När den statliga myndigheten Sveriges geologiska undersökning (SGU) skulle köpa ett digitalt arkivsystem jämfördes färdig programvara med ett system som skulle byggas upp genom konsulttjänster på löpande räkning.

Vid anbudsvärderingen uppskattades konsultlösningen till en kostnad av c:a 130 000 kronor och bedömdes därmed ekonomiskt mest fördelaktig jämförd med en konkurrerande färdig produkt som värderades till c:a 422 000 kronor.

– Några kostnadsmässiga spärrmekanismer uppställdes emellertid inte och hittills har den valda systemlösningen medfört löpande fakturering av c:a 6.000 konsulttimmar till en kostnad av mer än fem miljoner kronor. Vid sin utredning konstaterade vi att SGU inte hade följt gällande lagstiftning om hur en offentlig upphandling ska gå till och kritiserade myndigheten för att på detta sätt ha snedvridit konkurrensen säger Lennart Göranson, ledamot av Konkurrenskommissionen. ❏

Svenskt Ambulansflyg köpte plan som inte finns på marknaden

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg är en sammanslutning av sjukvårdsansvariga landsting.

När förbundet skulle upphandla totalt sju ambulansflygplan för sammanlagt mer än en halv miljard kronor uppställdes krav som överhuvudtaget inte gick att uppfylla på marknaden. Istället för att avbryta upphandlingen och anpassa kraven valde Svenskt Ambulansflyg dock att inleda förhandlingar med ett företag och köpa flygplan som inte uppfyllde samtliga krav.

– Enligt lag är det inte tillåtet att i efterhand ändra eller efterge krav som

har ställts upp i en offentlig upphandling eftersom detta medför bristande likabehandling. Företag som har avstått från att lämna anbud på grund av dessa krav riskerar nämligen att missgynnas och konkurrensen snedvridas. Vi beslutade därför rikta kritik mot Svenskt Ambulansflyg säger Lennart Palm, ledamot av Konkurrenskommissionen. ❏

Lennart Palm

Vimmerby kommun köpte bowlingutrustning i strid mot lagen

När Vimmerby Bowlinghall skulle upgraderas vände sig kommunen direkt till ett privat företag och köpte nya banor och maskiner m.m. för c:a 2,7 miljoner kronor.

Orsaken som angavs var att konkurrens saknades av tekniska skäl. För att en sådan konkurrensbrist ska anses föreligga krävs dock att det endast finns en enda leverantör inom hela EU som kan leverera det som efterfrågas.

– På marknaden för bowlingutrustning finns det både i Sverige och inom övriga EU flera företag som borde ha kunnat komma ifråga för att lämna anbud. Det företag som kommunen vänt sig till har således ingalunda varit ensam om att kunna leverera. Det finns därför anledning att rikta allvarlig kritik mot Vimmerby kommun som på detta sätt satt sig över lagen säger Per Eklund, ledamot av Konkurrenskommissionen. ❏

Inger Ridderstrand-Linderöth

Det måste finnas någon som granskar

INGER, DU HAR LÅNG ERFARENHET SOM JURIST I OFFENTLIG TJÄNST, BLAND ANNAT SOM HÖGSTA JURIST I STOCKHOLMS KOMMUN, VARFÖR TYCKER DU DET ÄR VIKTIGT MED KONKURRENSKOMMISSIONEN?

Konkurrenskommissionen är ett oberoende juristorgan som kontrollerar om offentliga upphandlingar gått rätt till. Det upphandlas för oerhört mycket pengar. Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket har räknat ut att det rör sig om nästan 700 miljarder kronor om året, vilket är en sjättedel av BNP. Hur stor del av detta belopp som upphandlats i strid mot lagen är omöjligt att veta men enligt samstämmiga bedömningar rör det sig om ett stort mörkertal.

VAD MENAR DU MED OBEROENDE OCH VARFÖR ÄR DET SÅ VIKTIGT?

Konkurrenskommissionen är inget statligt organ utan drivs av stiftelsen Den Nya Valfärden. Vi är inte bundna av några regler och kan sålunda utreda alla ärenden som kommer till vår kännedom. Vårt enda rättssnöre är att utredningarna skall vara sakligt korrekta och juridiskt oantastliga.

MEN DU MENAR ATT KONKURRENSKOMMISSIONEN FAKTISKT VIDTAR ÅTGÄRDER? HUR GÅR DET TILL, NI HAR VÄL INGA MAKTMEDEL?

Det är givetvis omöjligt att kunna kontrollera all offentlig upphandling och de allra flesta upphandlingar blir aldrig föremål för kontroll, vilket var och en förstår och kanske är det så att några upphandlare struntar i lagen på grund av att risken för upptäckt är liten. Det är då en viktig sak att folk anonymt kan göra anmälningar till kommissionen. Till exempel får vi många tips från företagare som kanske känner sig förfördelade i någon kommunal upphandling. Genom att anmäla kan räkna med att vara anonym kommer många felaktiga upphandlingar fram. Och anmälaren behöver inte oroa sig för represalier från den upphandlande myndigheten. Härigenom blir också många felaktiga upphandlingar kända som kanske annars skulle passerat obemärkta. Då vi fått in anmälan gör vi en noggrann juridisk utredning som är

kostnadsfri för anmälaren. Om vi finner att fel begåtts inhämtar vi synpunkter på vår utredning från den myndighet som vi misstänker ha brutit mot lagen. Om vi inte är nöjda med svaret offentliggör vi vår bedömning i lokalpressen. Det brukar ge resultat.

VADÄ FÖR RESULTAT?

I ungefär två tredjedelar av fallen ger sig felande myndigheter och ändrar sina beslut. I återstående fall brukar vi se till att ärendena hamnar i domstol. Eftersom domstolarna dömer enligt samma lagar som vi tillämpat brukar domstolarna komma till samma slutsatser som vi. Det har också hänt att vi drivit fall i Europadomstolen för mänskliga rättigheter och i EU-kommissionen och vidare i EU-domstolen.

TROR DU ATT DET FINNS MYCKET KORRUPTION I SAMBAND MED UPPHANDLINGAR?

Det är svårt att säga. Att det existerar är väl klart, det upptäckte jag under min tid som stadsjurist i Stockholm. Det behöver förstås inte vara regelrätta penningmutor utan kanske snarare vänskapskorruption t.ex. resor, lån av fjällstugor etc. Men tagande av muta ligger inte inom Konkurrenskommissionens utredningsområde. Vi koncentrerar oss på att bedöma misstänkta överträdelser av upphandlingslagstiftningen.

TYCKER INTE FOLK ATT DET ÄR FRÄCKT ATT NI HITTAT PÅ EN EGEN PRIVAT DOMSTOL?

Konkurrenskommissionen har funnits i snart trettio år. I början fick vi en hel del skäll från myndigheter som inte gillade att vi kontrollerade dem. Men numera har vi blivit accepterade och respekterade. Folk i branschen tar ofta våra utlåtanden på allvar. Vi har också fått status som remissinstans. ❏

Inger Ridderstrand-Linderöth är f. d. stadsjurist i Stockholm och nu ordförande i Konkurrenskommissionen vid Stiftelsen Den Nya Valfärden.

Öppna munnen!

SVERIGES TELEVISIONS HUMORPROGRAM Svenska Nyheter lade under hösten upp sajten *folkbettet.svt.se*. På sidan får besökaren frågan om tänder är en del av kroppen. Vid ett jakande svar dyker ett färdigt formulär upp, som den hugade kan fylla i för att påverka i riktning mot att tandvården finansieras på samma sätt som annan vård. Genom att välja och klicka i sin region så hamnade e-posten hos rätt politiker.

Rolig satir eller inte? Om det kan man ha olika meningar, förstås. Det som däremot kan konstateras är att satirkampanjtilltaget väckte debatt och ånyo fick upp frågan om heltäckande skattefinansiering av tandvården på agendan.

Tandhälsan är en angelägen fråga. I munnen sitter vår tids klasskillnad. Det finns pensionärer i Sverige som inte har råd med tandvård. Personal på äldreboenden larmar om kraftig försämrad tandhälsa. Det existerar unga som inte kan besöka en tandläkarstol om inte föräldrar eller andra anhöriga betalar. Unga personer i så kallade utsatta områden är mer i riskzonen för att utveckla usel tandhälsa än andra.

Men en ny reform som skulle kosta tiotals miljarder årligen, i en tid då såväl rättsstatens kärnuppgifter som välfärdsområdet har tomma hål, är trots allt en orealistisk hållning. Tandhälsan speglar en orättvisa, visst, men orättvist har det varit länge. Inom

Annika Borg

Teol.dr. och skribent.

tandvårdssektorn har nämligen en av vårt samhälles största mållkonflikter utspelat sig – i det tysta.

Det var för ett antal år sedan jag insåg att tandvården var ett titthål in i det dysfunktionella svenska godhetssyndromet och dess konsekvenser på både kort och lång sikt. Insynen kom när jag förberedde ett föredrag inför en större tandvårdsregion i Sverige. När situationer från tandvårdsverkligheten

rullades upp för mig fick min Sverigebild sig en rejäl nagg i kanten.

Syftet med min föreläsning var att stärka självkänslan hos bitvis ganska stukade tandvårdsyrkeskårer och att hjälpa dem bemästra orättvisor, kritik och konfrontationer. Jag skulle ingjuta en sinnesstämning av mod och mening, visa på att deras arbete bidrog till medmänsklighet och utgjorde en rättvis fördelning av nationens resurser. Successivt förstod jag att min uppgift innebar att fungera som krockkudde i personalens möte med den svenska migrationspolitiken och mångkulturen.

Från små samhällen och mindre städer berättade tandvårdspersonal om hur migranter och flyktingar fick gå före i kön och inte behövde betala. De asylsökandes och andra migranternas tandvårdsbehov definierades ofta som akuta och var mycket omfattande. Sverige hade infört rätt till akut tandvård för alla som kom till vårt land, utan att uppenbarligen förstå hur tandhälsan ser ut på många håll i världen. Med svenska mått mätt och svensk standard för tandhälsa blir oerhört många migranter och flyktingars tandstatus akut. På 30 år har vi inte sett så dålig hälsa som hos en del av de asylsökande, som en tandläkare uttryckte det.

De migranter och flyktingar som är under arton år har samma rättigheter som svenska barn till i princip avgiftsfri tandvård. Personal berättade att de givetvis kunde se

skillnad på någon som var under arton och den som var en bra bit över, fast det diskuterades inte mer än mellan kollegor man litade på. Men vissheten gnagde.

Köerna ökade och det var inte lätt för tandvårdspersonalen att berätta för någon som väntat länge och betalat skatt i Sverige hela sitt liv att andra människor, som inte gjort någotdera, skulle gå före. Det skavde att tvingas skjuta fram den bokade tiden för en ortsbo som behövde sin behandling. Att förtrösta på kösystemet och likabehandling är så nära kärnan av det svenska tillits-samhället man kan komma. Fast nu gällde inte det kontraktet längre. Det skapade spänningar och slitningar på olika orter och dåliga arbetsmiljöer.

Men om dessa orättvisor och absurditeter i systemet skulle jag inte tala i mitt föredrag. Istället skulle jag hjälpa publiken att svälja den beska medicinen och ge mitt bidrag till att vi som samhälle skulle fortsätta att bedra oss själva och varandra.

Vid vilken punkt tappade ämbets- och myndighetspersoner och förlorade vi alla ansvaret för våra gemensamma resurser och började trycka undan vårt sunda förnuft? Eller var det en smygande normaliseringsprocess? När började den? Svaren är mångfaldiga och vi sitter alla inne med åtminstone några av dem. Men den viktigaste frågan nu är: När vi öppnar våra munnar idag, år 2019, är det vårt sunda förnuft som talar? ☐

Pissrännor och Fäderneslandet

MÅNGA ÄR MED RÄTTA UPPRÖRDA över det polariserade oförskämda hatiska tonläget på sociala medier.

Häromdagen när jag facebookade en artikel om att Uppsala kommun planerar att tvinga folk att riva växthus i plast som överstiger 0,9 meter så dröjde det inte länge förrän det i kommentatorsspalten kom inlägg om migrationen.

Och tvärtom förstås, minsta kritisk antydning om migration och förolämpningarna om rasism haglar. Är det inte det du själv skriver som möter kritik så är det därför att "svansen" är otäck.

Hur ska vi förklara denna oerhörda frustration som gjort Internet till ett digitalt slagfält?

Låt oss först städa bort de gängse förklaringarna till allt elände på denna jord: avkristningen, Harold Wilson och Olof Palme, nyliberalismen, kulturmarxisterna, flumskolan, landsbygdens utarmning och genusteori.

Den enklaste förklaringen är förstås att elakheterna alltid funnits, men det är först nu som vi får höra vad folk anser. De som förr kverulerade vid matbordet, eller framför TV-apparaten, har nu chansen att på ett enkelt sätt ge sig tillkänna. Förr var tröskeln högre för att ringa till regimtelevisionens klagomur eller skriva insändare till lokaltidningen.

Nu går det i ett nafs. I synnerhet som medierna uppmuntrar till kommentarer i det som stundtals kallas för "pissrännan".

Stig-Björn Ljunggren

fil dr och socialdemokratisk statsvetare

Moderna medier bygger sina framgångar på att de gör publiken interaktiv och har tagit över partiernas roll som insamlare av folkligt vrede. Men med detta åtagande kommer också priset att tvingas hålla ordning i kommentatorsfältet. För att slippa åtal.

Men det finns också en annan förklaring till näthatet. Kanske är det inte fullt så enkelt att sociala medier bara återspeglar vad som alltid sagts av folk.

Jag tror faktiskt att den nya tekniken lärt oss ett nytt sätt att förhålla oss till andra människor. De har gjort att vi upptäckt, tagit till oss, och gjort bruk av hatet.

Jämför med alla olika maträtter vi lärt oss under årens lopp. Vi gick inte och bar på en

längtan efter pizza, tacos eller sushi. Vi lärde oss tycka om det när det lanserades.

Vi har faktiskt en historisk parallell att dra. Pressen på 1800-talet ansågs också vara tölpig och fördärvande. De kallades för "boulevardtidningar", eller rakt av, "blaskor".

Juvelen i slaskpressens krona var "Fäderneslandet" som gavs ut till och från mellan 1830 och 1933. Den var elak, populistisk och skandalsökande. Chefredaktören kunde ha uppåt dussinet tryckfrihetsmål på halsen samtidigt.

Boulevardblaskorna som Fäderneslandet fyllde dock en viktig positiv roll. Mitt i allt vrövel signalerade de också om att något faktiskt var skevt.

Så var exempelvis fallet när väderka-

tastrofen på 1860-talet drabbade Sverige med hungersnöd och svält. Det var dessa skandalblaskor som starkast kritiserade herrarna i Stockholm för att de inte hjälpte de svältande. Tidningar som Fäderneslandet lyfte fram kontrasterna mellan överhetens ignoranta frossande och folkets lidande.

Några ville "slå ihjäl" Fäderneslandet för detta. Men många läste i smyg, ungefär som vi idag diskret kollar Flashback för att få fullständig information.

Det var också denna svältkatastrof i kombination med maktens misslyckande som triggade igång emigrationen från Sverige. Folk började överge vad som framstod som ett skitland.

Och detta tvingade fram de reformer med näringsfrihet, statens ansvar för medborgarnas välfärd och demokratin.

Kanske kan vi lära oss att ur ett folkligt hat och samhällskonflikter även kommer ett omvandlingstryck på makten att inte bara lyssna och åtgärda, utan också försöka hitta en social arkitektur som minskar friktionen och förvandlar irriterade pöbel till ansvarstagande medborgare.

Således. En gång i tiden var det, om vi tillåter oss att förenkla grovt, inte bara ångmaskinen som drev på förändringarna, utan också vreden hos befolkningen. Och därför är det idag inte enbart datorn som driver på, utan människors hat mot en värld de inte känner igen.

Rätt hanterat kan pissrännorna faktisk ge positiv kraft till samhället. ☐

Överbeskattningen av bilister måste stoppas

En överväldigande majoritet av Sveriges befolkning är beroende av bilen för att kunna ta sig till jobbet, till skolan, för att handla och leva ett värdigt liv.

MÅNGA FÖRETAGARE ÄR HELT BEROENDE av bilen för att kunna driva sitt företag. Deras anställda behöver använda bilen för att ta sig till jobbet och ut till kunder. Höga skatter slår mot företagets konkurrenskraft och påverkar i förlängningen sysselsättningen, framförallt i glesbygd och på orter där kollektivtrafiken är bristfällig.

Förra året infördes ett så kallat bonus-malus som innebär en skärpning av kopplingen mellan koldioxidutsläpp och fordonsskatt. Över en natt chockhöjdes fordonsskatten för flertalet bilar. Vid kommande årsskifte kommer nästa smäll, då en ny mätmetod för bränsleförbrukning börjar tillämpas fullt ut. Många nyregistrerade transportbilar och pickups kommer beläggas med fordonsskatter på över 15 000 kronor per år de första tre åren.

Det är i huvudsak företagare som använder transportbilar och pickups. Dessa bilar kan vara bränslesnåla i förhållande till sin vikt, men släpper av förklarliga skäl ut mer koldioxid än en liten personbil. Därför kommer företagare drabbas extra hårt av skattehöjningarna, trots att bilen för dem utgör ett livsnödvärdigt arbetsredskap. Till skillnad från bränsleskatter har fordonsskatterna ingen koppling till faktiska koldioxidutsläpp. Fordonsskatten tas nämligen ut oavsett körsträcka.

» **Över 60 procent av bensinpriset består av skatt. «**

Över 60 procent av bensinpriset består av skatt, närmare bestämt moms, energiskatt, koldioxidskatt och sedan ytterligare moms på dessa skatter. Varje år räknas skatterna upp per automatik. Syftet med skatterna är att dessa ska fungera som ett slags miljöstyrmedel som ska få människor att köpa en elbil, avstå bil helt och hållet eller åtminstone köra mindre.

Problemet är att styrmedel enbart fungerar när det finns alternativ. I nuläget är elbilar inte ett alternativ för flertalet människor. De är för dyra i inköp och laddinfrastrukturen är för dålig. Att avstå bil fungerar inte utanför de största städerna ef-

tersom kollektivtrafiken är undermålig. Och teorin om att människor ska köra mindre förutsätter att det finns många bilister som idag okynneskör för sitt höga nöjes skull. Men bevis för att nöjeskörning sker i så stor utsträckning att det påverkar klimatet finns inte.

» **Höga skatter ökar de ekonomiska klyftor som Socialdemokraterna i årtionden försökt minska. «**

Politikerna vet att överbeskattningen av den svenska bilflottan har en försumbar effekt på klimatet. Svenska bilister har däremot en väldigt stor påverkan på skatteintäkterna.

I budgeten för 2020 beräknas fordonsskatten dra in över 16 miljarder kronor. Trängselskatterna kommer dra in närmare tre miljarder kronor. Lika mycket kommer skatten på trafikförsäkringspremier dra in. Det är en skatt som infördes för att finansiera rehabilitering och vård till följd av trafikolyckor. Men pengarna öronmärks inte utan går rakt in i statskassan. Bilister har kommit att bli en bekväm skattebas när statsfinanserna ska stärkas.

Sveriges bilister betalar betydligt mer i skatter och avgifter än de kostnader de orsakar i form av utsläpp, vägslitage och buller. Att fortsätta höja kostnaden för att äga och köra bil är inte hållbart.

För en socialdemokratisk finansminister borde skatterna orsaka extra mycket huvudbry. Högre kostnader slår nämligen hårdast mot människor med små ekonomiska marginaler som måste använda en allt större andel av sin inkomst på bilen. Höga skatter ökar de ekonomiska klyftor som Socialdemokraterna i årtionden försökt minska.

Det finns en gräns för hur mycket skatter och avgifter man kan ta ut innan det får en negativ effekt på konkurrenskraften, jobben och välfärden. Den gränsen har överskridits. Därför kräver vi ett stopp på överbeskattningen. □

Brottslighet mot företagare behöver bekämpas

Ett bra företagarklimat handlar inte bara om lägre skatter och regelförenklingar. De viktigaste frågorna för företagare är lag och ordning samt ett återupprättat samhällskontrakt.

Företagare har alltid efterfrågat bättre näringslivspolitik. Historiskt har liberaliseringar i lagen om anställningsskydd, lägre bolagsskatt och minskade arbetsgivaravgifter hamnat högt på företagarnas önskelistor. Men i takt med att samhället förändras har även företagares prioriteringar ändrats. Idag visar undersökningar att företagare sätter lag och ordning högst på dagordningen.

Att det blivit så är inte alls förvånande. I en enkätundersökning anger en majoritet av företagen att de utsatts för brott de senaste två åren. I handeln utsätts var tredje butik för stöld under en veckoperiod. Brottslighet uppskattas kosta företagen 55 miljarder kronor årligen. Det motsvarar vad staten årligen lägger på universitet, högskolor och forskning.

brott som hade hamnat på löpsedlar i Sverige för bara en generation sedan.

Ungefär hälften av brotten mot företagare polisanmäls inte eftersom anmälningarna alltför ofta läggs på hög och utredningar rutinemässigt läggs ner. Många företagare känner sig maktlösa och funderar på att lägga ner verksamheten. Den växande kriminaliteten är ett problem som slår brett och hårt, inte bara mot företagare utan mot hela samhället.

Brott mot företag kan inte bekämpas med bättre näringslivspolitik. Istället behövs en bred och omfattande reform av brottsbekämpningspolitiken. Stöldligorna vet att upptäcksriskerna är låga. Straffen avskräcker inte ligorna. Tullens huvudsakliga uppgift är att stoppa införsel av smuggelgods såsom vapen och narkotika. Men tullen har inte rätt genomföra kontroller av bilar på väg ut ur landet utan särskilt motiv till det. Dessutom har tullen inte tillräckliga resurser att kontrollera både införsel av smuggelgods och utförsel av stöldgods. I praktiken har stöldligorna därför fri passage ut ur landet.

Polisen måste ha närvaro i hela landet och bör fokusera mer på

Företag drabbas av enorma förluster när verksamheten ligger nere på grund av att datorer eller arbetsmaskiner stulits och vandaliseras. Mellan 2013 och 2018 ökade antalet inbrottsstölderna med 60 procent i byggbranschen.

Bedrägerier som utförs genom exempelvis bluffakturor eller kapade identiteter och kreditkort blir allt vanligare. Risken att åka fast för ett bedrägeribrott är minimal. Bara fem procent av bedrägerierna klaras upp.

Även våldsbrotten blir vanligare. Fler och fler företagare drabbas av hot, våld, utpressning och skadegörelse. Det kan handla om ungdomsgång som slår sönder inredningen i ett kafé eller att personalen i matbutiker miss-handlas och hotas.

Eller att restauranger sprängs i luften.

Kriminella gäng ägnar sig åt att "bötfälla" företagare för påhittade oförrätter såsom dålig service eller för någon påhittad "kränkning". Klassiska maffiametoder är också vanliga. Till exempel kan ett kriminellt gäng krossa företagets fönsterrutor och återvända dagen efter för att begära en "försäkringspremie" för att det inte ska hända igen. Det är inga oskyldiga pojkestreck vi pratar om utan grova

kärnuppgifterna och syssla mindre med handräckning och tillståndsärenden. Straffskalan och straffrabatterna behöver ses över. Dessutom behövs en utredning om huruvida domstolar använder hela den tillgängliga straffskalan.

Kriminella personer bör kunna portas från affärslokaler. Tillstånd för företagare att sätta upp bevakningskameror bör beviljas oftare och mer skyndsamt.

Migrationspolitiken, som i decennier lett till ett växande utanförskap, behöver stramas åt och gränskontrollerna behöver utökas. Antalet förvaringsplatser behöver byggas ut och utvisningar verkställas.

Alltför länge har den ökande brottsligheten trivialiserats och ifrågasatts. Företagare behöver och förtjänar trygghet. Vårt välstånd är beroende av att företagare skapar tillväxt. Vår demokrati är beroende av ett starkt samhällskontrakt. Politikerna måste börja ta problemen på allvar. Den negativa utvecklingen behöver vändas snarast. □

Källor: Svenskt Näringsliv, Svensk Handel, Novus, Stockholms Handelskammare.

Företagarombudsmannen: "Lag och ordning är också en företagarfråga"

Adam Rydström är Företagarombudsmannen vid Den Nya Valfärden. Hans arbete går bland annat ut på att uppmärksamma brister i företagarklimatet.

VAD ÄR FÖRETAGAROMBUDSMANNEN?
Företagarombudsmannen startades av tankesmedjan Den Nya Valfärden år 2000 för att ge uppmärksamhet och publicitet på brister i villkoren för företagare. Företagarombudsmannen lyfter fram konkreta fall där företagande försvåras på grund av brister i lagstiftningen eller myndighetsutövning.
Vi kontaktar politiker och driver opinion i media för att stoppa skadliga lagförslag. Varje månad genomför vi ett upprop bland företagare som stödjer oss. Underskrifterna från detta "Företagarkrav" skickar vi sedan in till ansvarig minister. Politikerna brukar lyssna när tusentals företagare protesterar.

I DEN HÄR TIDNINGEN HAR DET SKRIVITS MYCKET OM LAG OCH ORDNING. VAD HAR DET MED FÖRETAGARE ATT GÖRA?
Brottslighet är ett samhällsproblem och företagare är en del av samhället. De drabbas av brottsligheten, både som medborgare och som näringsidkare. Som medborgare känner de otrygghet och oro över samhällsutvecklingen. Som näringsidkare tvingas de till dyra säkerhetsåtgärder. Företagare och deras personal får utstå hot och våld, bedrägeriförsök och utpressning. Och situationen blir inte bättre med tiden, den blir sämre.
Historiskt har Företagarombudsmannen fokuserat på klassiska företagarfrågor som skatter, regelverk och myndighetsutövning. Men när samhällets grundvalar krackelerar och tryggheten dalar kan man inte sticka huvudet i sanden och enbart prata om problemen som stod i fokus för 15 år sedan. Skattetrycket är fortfarande en jätteviktig fråga, men vi kan samtidigt inte blunda för andra problemområden.
Trygghet, lag och ordning är livsviktigt för ett fungerande näringsliv. Företagare ska inte behöva oro sig för att maskinparken blivit stulen över natten, att fönsterrutorna krossats eller för att arbetsdagen ska avslutas på akutmottagningen för att en snattare blev våldsam när han togs på bar gärning.

ATT BROTTSLIGHETEN ÖKAR HAR DET PRATATS OM LÄNGE. VARFÖR GÖR INTE POLITIKERNA NÅGOT?
Företagares villkor har inte någon hög prioritet i rikspolitiken. Även partier som säger sig stå på företagarnas sida sviker när det väl gäller. Men oviljan gentemot problemlösning har även djupare orsaker. Dagens politiker verkar sätta en ära i att vara passiva.
Om man ser på de stora samhällsfrågorna så försöker våra folkvalda begrava frågorna i utredningar och hoppas att allt löser sig av sig självt.
Exempelvis så tog Sverige emot över 160 000 asylsökande under 2015. Det är fyra år sedan. Turkiet har sedan dess hotat med att översvämna EU med ytterligare miljontals människor. Men

Adam Rydström, Företagarombudsman vid Den Nya Valfärden.

våra politiker har inte vidtagit några som helst åtgärder för att förhindra att 2015 års migrationskris upprepar sig.
Vi kan också se på attityden gällande gängkriminaliteten. Trots att våldet ökat så gott som varje år så har politikerna varit extremt saktfärdiga. Alltmedan företagare i problemområden tvingas stänga igen verksamheten och invånarna låser in sig i skräck för gängens terrorvælde.

MEN POLITIKERNA HAR VÄL ÄNDÅ ÄNDRAT INRIKTNING I EN DEL FRÅGOR?
Ibland skickas det upp en testballong som när Stefan Löfven föreslog att försvarsmakten skulle assistera polisen. Eller när han yttrade att migrationen behöver halveras. Men sådana utspel leder sällan till något.
Politiker, särskilt i maktställning, älskar att dribbla bort obekväma frågor med svar som "det skulle kräva en lagändring". Med detta vill de få oss att tro att riksdag och regering inte har makt att ändra lagarna. Eller att det skulle vara så krångligt att det är snudd på ogörbart.

VAD BÖR POLITIKERNA GÖRA?
Politikerna behöver ändra mentalitet och inse att de är tillsatta för att lösa problem, att de har makten att göra det och att det är deras plikt att göra det.

Just nu känner politikerna en stor entusiasm för skatt på plastpåsar och höjda skatter för bilister. Jag önskar att de kände samma entusiasm för att lösa samhällsproblemen vi belyser i denna tidning.

HUR GÖR MAN FÖR ATT KOMMA I KONTAKT MED DIG?
Mejla till fo@dnv.se eller ring på 08-545 038 15. Vill man läsa mer kan man gå in på www.foretagarombudsmannen.nu. □

Kolumn

Dolkstötslegender

EFTER TYSKLANDS NEDERLAG i första världskriget, men också efter Napoleons fall i sitt krig mot i princip hela resten av Europa, växte det tämligen snabbt fram det vi idag kallar för dolkstötslegender. Problemet var inte Napoleon, eller de tyska generalerna, löd legenderna, utan att dessa blivit huggna i ryggen i det mest avgörande ögonblicket: Napoleon av sina förrädiska generaler, den tyska armén av sina fega och trolösa politiker. Om bara dessa inte funnits, då hade min-sann krigen vunnits.

DESSA LEGENDER HADE, milt uttryckt, inte en överdrivet konstruktiv effekt på de samhällen de tog rot i, och i åtminstone Tysklands fall blev konsekvenserna så stora, så apokalyptiska, att de idag utgör något av en skapelse-myt för våra liberala samhällen i väst. Det är därför ganska olycksbådande att svenska politiker stundtals lekt med liknande narrativ.

DET ÄR I DAGSLÄGET TYDLIGT att den svenska välfärdsmodellen står inför en extremt allvarlig kris. Ingen vet riktigt vad som kommer att hända, och ingen har heller några gedigna svar på varifrån lärarna ska komma, hur kommunerna ska klara finansieringen eller vilka konsekvenserna blir rent socialt och trygghetsmässigt om vi börjar skära ner på bidragen så som kommunerna antagligen måste göra framöver. Allt är ett frågetecken och osäkerheten är stor.

NÄR SPRICKORNA BÖRJADE DYKA UPP – sprickor som många faktiskt hade varnat för i lång tid utan att någon i beslutsfattande position brytt sig om att lyssna – var det under en tid många politikers linje att eventuella ekonomiska problem helt enkelt var pensionärernas fel. Vårdkrisen, förklarade Annika Strandhäll, berodde på att fler blev äldre. Flyktigmottagandet hade inte något med saken att göra. Nu i backspegeln är det tveksamt om någon socialdemokratisk minister skulle säga samma sak, men då, när det begav sig, var dessa (bort) förklaringar legio. Pensionärerna blev huvudspelare i en sorts välfärdsmisslyckande dolkstötslegend; om bara de inte hade envisats med att plötsligt bli så jädrans gamla, då hade vår annars så perfekta modell gått som tåget.

PROBLEMEN MED DEN BERÄTTELSEN är tyvärr många. För det första inträffar människors födelsedagar i regel på ungefär samma dag om året, en gång om året. Att folk åldras behöver således inte komma som en chock, utan är något folk – inklusive politiker – kan planera för i förväg. Vi hade ingen "åldringschock" i Sverige runt 2015,

bara en fortsättning på en trend som varit känd sedan länge. Det är dessutom fullständigt ovärdigt och uselt att skylla på pensionärer i ett läge där problemen faktiskt handlar om just strukturer, brist på planering och en glättighet inför att öka kostnadsbördan för kommunerna något enormt i humanismens namn. Många av dessa pensionärer har arbetat och betalat skatt hela livet och röstat på socialdemokraterna med en sorts trofasthet som inte längre återfinns idag. Var detta verkligen det tack de förtjänade?

SNARARE ÄN ATT ERKÄNNA sina egna misstag och inbjuda till en allvarlig diskussion om välfärdens framtid har många politiker valt att hitta första bästa grupp att sätta en dolk i handen på. Det kan mycket väl visa sig att resultatet kommer att bli just det de önskar sig: ett Sverige där vi om några år är mitt i en allt mer hätsk diskussion om vilka bovar och grupper det var som faktiskt "stal" våra pengar. För delar av socialdemokratin började denna offentliga jakt på en syndabock med de äldre. Vid tidpunkten verkade en sådan jakt bättre än alternativen och politiskt (om än inte moraliskt) försvarbar. De kan komma att upptäcka att jakten i värsta fall fortsätter, långt efter att de själva tappat kontrollen över den. Dolkstötslegender är inget våra politiker med överhuvudtaget borde leka med; att Sveriges statsbärande parti inte kunde motstå den frestelsen bådär faktiskt riktigt illa inför nästa allvarliga lågkonjunktur. □

Malcom Kyeyune
bloggare och skribent för bland annat Fokus, Dagens Samhälle och GP

Den allmänna löneavgiften

Den allmänna löneavgiften infördes 1995 för att finansiera inträdet i EU. Då låg den på 1,5 procent. Sedan dess har den höjts i omgångar, senast vid årsskiftet då den höjdes till 11,62 procent.

ALLMÄNNA LÖNEAVGIFTEN är nu den överlägset största delkomponenten i arbetsgivaravgifterna, större än avgifterna för föräldraförsäkring, arbetsmarknad, efterlevandepension, arbetsskada och sjukförsäkring – tillsammans. Löneavgiften är en dold skatt som saknar kopplingar till försäkringssystemet. Den bör därför avskaffas.

ARBETSGIVARAVGIFTERNAS SAMMANSÄTTNING

Arbetsgivaravgifterna syftar till att finansiera försäkringsmässiga förmåner. De senaste tio åren har avgifterna enligt lag uppgått till 31,42 procent av bruttolönen. De fördelar sig enligt följande, från störst till minst:

Avgift	%	Syfte
Allmän löneavgift	11,62	Finansierar ingen försäkring. En skatt som går rakt in i statskassan.
Ålderspensionsavgift	10,21	Finansierar pensionssystemet.
Sjukförsäkringsavgift	3,55	Finansierar samhällets kostnader för sjukskrivningar.
Arbetsmarknadsavgift	2,64	Finansierar arbetslöshetsförsäkringen och arbetsmarknadspolitiska program.
Föräldraförsäkringsavgift	2,6	Finansierar föräldraförsäkring och föräldrapenning.
Efterlevandepensionsavgift	0,6	En pension som betalas ut till anhöriga till en avliden.
Arbetsskadeavgift	0,2	Ersätter personer som insjuknat eller råkat ut för olyckor i samband med sitt arbete.
Summa	31,42	

Genom åren har den allmänna löneavgiften fungerat som en regulator för att bibehålla arbetsgivaravgifterna på samma nivå, år efter år. När de försäkringsmässiga avgifterna minskat, till exempel till följd av färre arbetslösa eller färre sjukskrivna, så har den allmänna löneavgiften höjts.

Företagare och arbetstagare har avstått löneutrymme för att finansiera trygghetssystemet i tron om att höga arbetsgivaravgifter också garanterar en generös välfärd i dåliga tider. Men i verkligheten har skatteandelen av arbetsgivaravgifterna ökat markant de senaste tjugo åren.

ALLMÄNNA LÖNEAVGIFTEN ÄR EN SMYGBESKATTNING!

Arbetsgivaravgifterna har med åren blivit allt mindre försäkringsmässiga och alltmer en bekväm form för politiker att beskatta arbete. Det hade nämligen varit svårt för politikerna att på andra sätt höja skatten på arbete med tio procent, även om detta skett under drygt tjugo års tid. Men eftersom folk i allmänhet har dålig kunskap om arbetsgivaravgifterna har skattehöjningarna kunnat ske i det fördolda, utan protester och med

bred konsensus bland riksdagspartierna, som använt intäkterna för att finansiera andra saker än socialförsäkringar.

Den allmänna löneavgiften har använts av såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar för att smyghöja skatten eller för att kvitta mot skattesänkningar på annat håll. Till exempel var jobbskatteavdragen välkomna skattesänkningar som applåderades av många. Men väldigt få reflekterade över faktumet att reformen till stor del finansierades genom att den allmänna löneavgiften höjdes från 4,4 procent till 9,88 procent.

Under nästa år beräknas den allmänna löneavgiften dra in ungefär 225 miljarder kronor.

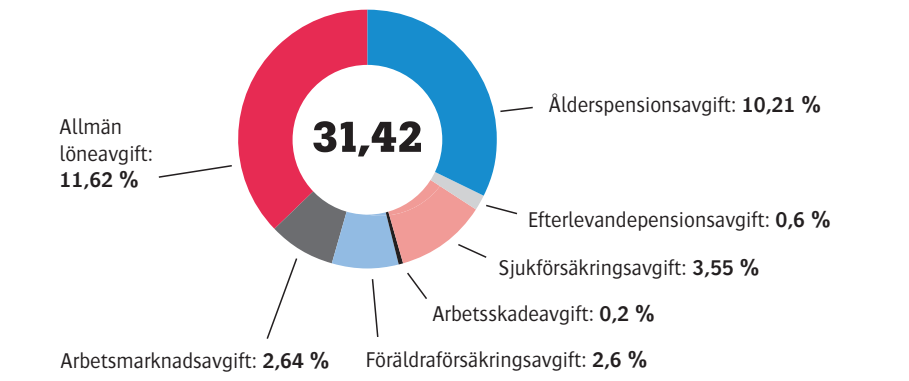
Det motsvarar vad Försäkringskassan betalade ut i ersättningar under hela 2018. Att det förhåller sig så skadar förtroendet socialförsäkringssystemet. För tank om allmänheten visste att deras arbete beskattas med över 225 miljarder kronor i det fördolda.

DÄRFÖR BÖR DEN ALLMÄNNA LÖNEAVGIFTEN AVSKAFFAS

Den allmänna löneavgiften undergräver legitimiteten i socialförsäkringssystemet, den stjälar löneutrymme och den minskar efterfrågan på arbetskraft. Om arbetsgivarens lönekostnader sänks som ett resultat av ett avskaffande så ökar efterfrågan på arbetskraft.

Lägre lönekostnader innebär att arbetsgivare kan anställa fler. Alla riksdagspartier är medvetna om att lönekostnaderna påverkar efterfrågan. Det är därför "växa-stödet" infördes av Socialdemokraterna. Det är därför de borgerliga partierna talar sig varma om inträdesjobb, där arbetsgivaravgifterna slopas i tre år. Det är därför vissa glesbygdsområden i Sverige historiskt haft lägre arbetsgivaravgifter än storstäderna. När fler

Arbetsgivaravgiftens delavgifter år 2019

arbetar minskar bidragsberoendet medan skattebasen ökar.

HÖGRE INTÄKTER FRÅN ANDRA SKATTER

Kostnaden för allmänna löneavgiften bärs i huvudsak av löntagaren, som avstår löneutrymme för att för att få ett socialt skyddsnät. Om den allmänna löneavgiften avskaffades skulle arbetsgivaren, med samma lönekostnad som idag, kunna erbjuda löntagaren en högre lön. Löntagaren skulle förstås betala inkomstskatt på löneökningen och moms på ökad konsumtion. Således skulle ett avskaffande av den allmänna löneavgiften direkt och indirekt generera skatteintäkter som kompenserar för en del av statens intäktsbortfall.

ALTERNATIV TILL POLITIKERNA
Vi förstår att det är svårt att ändra sig. För politikerna har den allmänna löneavgiften varit ett bekvämt sätt att smygbeskatta befolkningen. Om politikerna absolut inte vill sträcka sig till ett totalt avskaffande så föreslår vi följande alternativ:
– Gör den allmänna löneavgiften synlig genom att lägga den på inkomstskatten istället för att baka in den i arbetsgivaravgifterna. Då skulle det bli tydligt för alla exakt hur mycket de betalar i skatt.
– Majoriteten av framtida nyanställningar kommer ske i små företag. Låt därför åtminstone små företag slippa den allmänna löneavgiften. □

Arbetsgivaravgifterna är också skatt

Det är värt att poängtera att den allmänna löneavgiften inte är den enda delavgift som har en skatteprofil. För även om man bortser från den allmänna löneavgiften så är det sociala trygghetssystemet kraftigt överfinansierat. Med detta menas att inbetalningarna från arbetsgivaravgifterna överstiger utbetalningarna. I genomsnitt ligger överskotten på närmare 30 miljarder kronor per år sedan 2002. Anledningen till detta är framförallt att ersättningsnivåerna inte följer löneindex utan istället skrivs upp med inflationen. Detta innebär att ersättningsnivåerna växer mycket långsammare än lönerna (och skatteintäkterna). En annan anledning är att det finns ett tak för maxersättningarna, ett så kallat förmånstak. Över en viss inkomst övergår alla inbetalningar till att bli

skatt, utan någon försäkringsmässig förmån. Förmånstaket för pension slår till vid en inkomst på ca 43 000kr per månad medan förmånstaket för a-kassa ligger på blott 25 000kr. Förmånstaket skapar ett överskott som i praktiken omvandlar en del av arbetsgivaravgifterna till en dold skatt. Att ersättningarna inte följer löneutvecklingen och att inkomstbortfallsprincipen övergetts medför ökade kostnader för företagen. Många företag betalar kompletterande sjukförsäkringar och kostsamma tjänstepensioner för att försäkringsskyddet urholkats. Politikerna har därför i praktiken tvingat företagen att kompensera för ett allt sämre offentligt försäkringsskydd. Företagen får helt enkelt täcka upp för politikernas skatteuttag.

En migrationspolitik för 2020-talet

Filipstad är en kommun i kris. I många år har Filipstad varit en av de kommuner som tagit emot flest migranter i förhållande till antalet invånare. Nu är arbetslösheten bland migranterna skyhög.

DET ÄR FÖRVISSO INGEN BRIST på arbetstillfällen i kommunen, men migranterna saknar de färdigheter som arbetsgivare efterfrågar och kommunens kostnader för socialbidrag har skenat. Filipstad är nu den kommun som har högst andel socialbidragstagare i Sverige.

Filipstads situation är extrem, men den är långt ifrån unik. Och allt eftersom migranter fortsätter att anlända kommer fler och fler kommuner hamna i Filipstads prekära situation. Varje år tar Sverige emot över 100 000 människor som ska ha någonstans att bo. Och så kommer det fortsätta att vara i årtal framöver enligt Migrationsverkets prognoser.

» Oavsett hur stora volymer man anser att Sverige ska ta emot så ska det ske på ett ordnat sätt «

Alla invandrare är inte flyktingar. I dag är anhöriginvandringen större än antalet nya asylsökande. Men den största enskilda gruppen som beviljas uppehållstillstånd är inte asylsökande utan arbetskraftsinvandrare.

Att det förhåller sig så är inte konstigt egentligen. I världen finns det många miljoner människor som skulle vilja ta sig till Sverige i förhoppningen om ett bättre liv. En del av dessa människor vill komma hit för att få en fristad från förföljelse. En del vill bara höja sin levnadsstandard. Men gemensamt för alla är att de kommer att försöka anpassa sig till det migrationsregelverk som Sverige beslutar om.

Under det stora migrationsåret 2015 bestämde politikerna att minska incitamenten för migranter att söka sig till Sverige. Till exempel började temporära uppehållstillstånd

delas ut till asylsökande som hoppades få permanenta sådana. Men reglerna för arbetskraftsinvandring förblev generösa och är fortfarande de mest liberala i den industrialiserade världen.

Svenska företag har sedan länge kunnat anställa EU-medborgare direkt utan pappersarbete.

De företag som vill anställa människor som kommer från utomeuropeiska länder har två huvudsakliga anledningar till det. Den första anledningen är att ingen svensk eller EU-medborgare kan utföra jobbet eller ens söker jobbet. Företaget kanske behöver en specialist som enbart finns USA. Den andra anledningen är att företaget söker ekonomisk vinning på att anställa en

okvalificerad arbetstagare från exempelvis Mellanöstern eller Thailand.

Vinningen för arbetsgivaren är att denne i praktiken kan sälja ett uppehållstillstånd till en person som vill komma till Sverige men saknar formella skyddsskäl. Det är arbetsgivaren som söker ett arbetstillstånd hos Migrationsverket. Samma människor som tidigare var beredda att betala en människosmugglare betalar nu istället en svensk arbetsgivare för ett arbetstillstånd. Dessutom kan arbetstagaren i fråga jobba för en lön långt under kollektivavtal.

En arbetskraftsinvandrande kan jobba som diskare på en restaurang och få en lön på 13 000 kr före skatt. Denne person kan även ta hit anhöriga som får gå i skolan och omfattas av vårt sociala skyddsnät. Kostnaden för skattebetalarna kan således bli mycket, mycket högre än skatteintäkterna.

Självklart ska det vara enkelt och smidigt för företag att anställa personer med kompetens, även om det handlar om icke-européer. Men det ska vara svårt att få hit okvalificerad arbetskraft som redan finns i överflöd inom landets gränser.

Skiljelinjerna i svensk migrationspolitik ser ut ungefär såhär. Högern vill begränsa asylinvandringen kraftigt men vill inte röra arbetskraftsinvandringen. Vänstern vill inte begränsa asylinvandringen lika mycket men vill strama åt arbetskraftsinvandringen något. Låt oss därför presentera en tredje väg: Begränsa både asylinvandringen och arbetskraftsinvandringen.

Asylrätten kan ersättas av ett renodlat kvotflyktingssystem. Oavsett hur stora volymer man anser att Sverige ska ta emot så ska det ske på ett ordnat sätt. Dock bör man sätta volymerna så nära noll som möjligt det närmaste decenniet för att vi ska få en, om än så liten, chans att komma till rätta med de stora integrationsproblem som växt till under årtionden.

Om vi vill hjälpa människor som befinner sig på flykt så kan vi göra det mest kostnadseffektivt i konflikternas närområde. Sverige hade på egen hand kunnat finansiera hela FN:s flyktingorganisation UNHCR med samma pengar som istället gått till den inhemska migrations- och integrationspolitiken.

Kryphålen ska täppas till. Arbetskraftsinvandring ska inte kunna användas som ett sätt att få hit människor som belastar skattebetalarna. Reglerna för arbetskraftsinvandring får inte vara generösare än andra länder i EU.

I år kommer ca 90 kommuner ha ett underskott i budgeten. Under nästa år planerar ungefär 80 procent av kommunerna nedskärningar. Om människor börjar koppla nedskärningarna till migrationen kommer politikerföraktet att öka dramatiskt. Ett tips till politikerna är att följa våra råd och strama åt migrationen innan detta sker. □

Små företag tvingas agera banker åt stora företag

Det är inte ovanligt att små företag får vänta på betalning i 60 eller 90 dagar. Små företag får därmed svårigheter med att betala sina underleverantörer.

LÅNGA BETALNINGSTIDER PÅVERKAR likviditeten och lönsamheten negativt. De ökar även företagens administrativa börda. Många små företag anger att snabbare betalningar skulle möjliggöra nyanställningar. Att komma till rätta med de långa betalningstiderna skulle förbättra företagsklimatet.

Enligt European Payment Report har 84 procent av företagen ombetts acceptera längre betalningstider än vad de känt sig bekväma med.

Det vanligaste är att stora företag ber mindre företag om längre betalningstid. Och eftersom stora företag har ett förhandlingsövertag så vågar inte småföretagen protestera. Många företagare vågar inte ens debitera dröjsmålsränta eftersom de inte vill stöta sig med storföretagen.

Bolagsverket och Tillväxtverket lät utreda hur betalningstiderna påverkar små företag. Utredningen visar att om den genomsnittliga betalningstiden minskade från 33 till 32 dagar så skulle det medföra en likviditetsförskjutning på 5,2 miljarder kronor från stora företag till små. Näringsdepartementet har tagit fram ett förslag för att få till stånd en självreglering inom näringslivet. Företag med minst 500 anställda ska redovisa uppgifter om avtalade betalningstider, faktiska betalningstider och försenade betalningar. Förslaget är inte perfekt utformat, men stärker ändå förhoppningen om att näringslivet på egen hand kan lösa problemet och att de stora företagen kan ta sitt samhällsansvar. Det är inte hållbart att småföretag tvingas agera banker och långivare bara för att de är mindre. Vi uppmanar därför regeringen att fortsätta arbetet med att få stora företag och offentlig sektor att korta betalningstiderna. Genomför kravet på rapportering av betalningstider, följ upp och inför tvingande lagstiftning ifall en förbättring inte sker. □

Framåt och bakåt

Sverigedemokraterna är alltmer entydigt stjärnan i vårt inrikespolitiska planetsystem. De övriga partierna graviterar runt SD på varierande avstånd och med olikartade ambitioner.

För Socialdemokraterna handlar det närmast om ett slags dödsångest. SD har potential att "ta över" stora delar av de klassiska S-väljarna i LO och i äldregrupperna. I början av oktober så kom också den första ordentliga och vanliga opinionsmätningen där Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna är nästan på vippen lika stora. Det skiljer delar av procentenheter mellan de båda partierna. S får 23, 1 procent av väljarna. SD 22, 9 procent. (Demoskop/Expressen 3/10) Lägg därtill att Moderaterna i samma mätning når upp till nästan 20 procent. Var och en förstår mot den bakgrunden att de breda medborgargrupperna där S traditionellt har sina bästa väljarfästen inte drivs av starka intressen för liberala vänstersvängar när det gäller invandring och integration.

Detta är ett växande problem för S som nu framgångsrikt lagt det mesta av sitt krut på att återta stjärnrollen i politiken genom att försöka bygga ett nytt maktblock med hjälp av de små liberala partierna Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet och med ett handtag från Vänsterpartiet.

Det var en bedrift av förhandlarna - fram-

Widar Andersson

gny från läktarna. Att ha statsministerposten är A och O. Men ingen ska för den sakens skull sticka

» **Sverigedemokraterna växer också på Moderaternas bekostnad. «**

förallt Stefan Löfven och Mikael Damberg - att få till ett avtal med de övriga partierna. Här visade S fornstor klass och förmåga att koncentrera sig på att få det viktigaste gjort först utan att bry sig särskilt mycket om

under stol med att statsministerpartiet är illa klämt mellan vad vi skulle kunna kalla för "Framåt och Bakåt."

Vi kommer förstås aldrig att få veta hur

det egentligen förhåller sig. Men personligen är jag av den uppfattningen att mycket hade kunnat vara annorlunda om S och M - eller i vart fall S eller M i regeringsställning - hade agerat kraftfullt och direkt mot tiggeriet och mot de historiskt sett höga invandringsnivåerna under de senaste 15 åren.

Socialdemokraterna och Moderaterna har antingen varit upptagna med att regera eller med att opponera mot regerandet. Ingendera av positionerna har haft något större utrymme eller bedömt intresse av vare sig tiggeri eller invandring. SD fick därmed hela

spelplanen i de frågor som engagerade och oroade medborgarna mest.

Mycket har talat emot SD. Det egna partiets ofärdigheter och extremister från järnrören och framåt har självfallet varit bromsoljor i framryckningen. Den samlade kampanjen mot SD från övriga partier och från medierna har också bromsat tillväxten. Men när år lagts till år så har motgångarna vänts till framgång. SD har blivit skickligare och mer medborgaranpassade. Människor långt utanför SD:s valkretsar har också upprörts över vad som på goda grunder upplevs som mobbing mot SD från medierna och från övriga partier.

Sverigedemokraterna växer också på Moderaternas bekostnad. Men den tillväxten handlar nästan uteslutande om invandringsfrågan. För Socialdemokraterna är riskerna större än så. Sverigedemokraterna är ute efter att ta socialdemokraternas plats.

Socialdemokrati är en i mina ögon egen konststart som under decennierna i regeringskansliet förfinats och förts över mellan generationerna. Konstarten svensk socialdemokrati består av Framåt och Bakåt: Framstegsvänlig hoppfullhet och samhällsbyggaroptimism parat med en lite smådysker konservativ realism.

Den där mixen av framåt och bakåt är inget påhitt eller PR-trick. Här talar vi istället om människorna och om själva livets gång där små och stora bekymmer är en del av helheten och där vår vandring faktiskt för oss framåt mot döden. Framåt är inte alltid så kul kort sagt. Det finns ibland skäl att stanna upp för att begrunda varifrån vi

Spekulera inte om framtiden utan om vad du ska göra på vägen

Mitt jobb är att ta reda på vad folk tycker. Men många vill veta något annat: Nu har du berättat precis hur det ser ut idag. Men den egentliga frågan är hur opinionen ser ut nästa år. Säg något om det! Hur ser det ut i nästa val? Hur tror du det kommer att gå?

JAG BRUKAR SVARA MED EN MOTFRÅGA. Vad kommer frågeställaren själv ha för åsikter som den inte har idag? På vilka punkter kommer jag att tycka annorlunda om fem år? Om jag visste svaret skulle jag redan ha ändrat mig.

Vi pratar gärna om framtiden som om det vore en plats som redan finns. Vi är på väg

dit men har inte hunnit fram. Framtiden finns där och kommer att vara på ett visst bestämt sätt när vi anländer. Vi känner bara inte till hur ännu. Somliga, tror vi, kan berätta för oss andra om hur det är på det förunderliga stället som vi är på väg till. Oklart hur, ingen har varit där.

När man frågar allmänheten om förvänt-

ningarna på framtiden har svaren börjat bli allt deppigare. Annat var det för sju-åtta år sedan. Då fanns det kraftig övervikt för uppfattningen att Sverige utvecklades åt rätt håll. Sedan följde en rad kriser och skandaler som steg för steg urholkade förtroendet för samhällsutvecklingen. Ryska påsken och enveckasförsvaret, äldreomsorgen, sjukvården, järnvägsnätet – historier som inte fick någon lösning. Sedan kulminerade migrationskrisen. De senaste fem åren har dominerats av pessimism.

Det är lätt att förstå svartsynen. Ändå finns ett element i pessimismen som är riskabelt. För man måste skilja på färdriktningen och destinationen. Håller sam-

kommer, leva i samtiden, ta del av historien, inte ha så bråttom, reform istället för revolution, rätta mun efter matsäcken, tala allvar om problem och tillkortakommanden.

Enbart framåt är inte socialdemokrati. Enbart bakåt är inte socialdemokrati. Soci-

ökande valresultat ryckte undan benen för ett fortsatt alliansstyre. Socialdemokraterna fick då chansen att bilda regering tillsammans med det lilla Miljöpartiet.

Efter valet 2018 spräckte Sverigedemokraterna slutligt det borgerliga alliansblocket. Som en effekt av fortsatt minskande

» Socialdemokraterna sitter där i skruvstället «

aldemokrati är framåt och bakåt. Det är just kombinationen som har grundlagt partiets stora väljarstöd under hundra år.

Sedan en tid tillbaka är förutsättningarna förändrade i grunden. Konkurrensen har hårdnat. Dels genom fler småpartier, dels

väljarstöd behövde S nu emellertid få till ett samarbetsavtal med inte bara MP i regeringen utan även med Centerpartiet och Liberalerna och i viss mån med Vänsterpartiet.

Januariavtalets politik domineras mycket av Framåt. Centerpartiets ledare Annie Lööf

och framförallt genom Sverigedemokraterna. Det har blivit allt svårare för Socialdemokraterna att kunna balansera framåt och bakåt inom sitt eget (hittills så sakta men ändock) krympande parti.

När S – efter åtta mödosamma oppositionsår med interna bråk och fyra olika partiledare - återkom som statsministerparti 2014 så var det på många sätt en återkomst som S kunde tacka SD för. SD:s stadigt

håller - genom sina avgörande 31 mandat och genom personlig politisk skicklighet - i taktpinnen. C har under Lööfs ledning utvecklats till ett parti som gärna framställer sig som ett liberalt idéparti med individens frihet, marknadsekonomi och framsteg högst upp på standaret. På nutida franskt manér har Annie Lööfs centerparti rentav och målmedvetet sammansmält parollen "Framåt!" med sig själva.

För Socialdemokraterna ges därmed inte särskilt mycket utrymme för att odla bakåt delen av regerandet. Anslaget haltar när rosenkindad hastighet dominerar och när ingen påminner om svårare och mer bekymmersamma delar av verkligheterna.

Större delen av det politiska bakåtpaketet har istället släppts till Sverigedemokraterna som med iver och entusiasm har tagit över det konservativa och det nationella från den socialdemokratiska helheten. Stora folkliga samhällsproblem som till exempel accelererande och mycket dödlig gängkriminalitet eller det utbredda tiggeriet är givetvis alltid en "tillgång" för den politiska oppositionen. Men för en bred regeringssocialdemokrati så vore sådana tunga samhällsbekymmer absolut inget man behövde fly ifrån genom hastiga förminskanden av bekymren. Tvärtom är det så att närheten mellan väljare och valda förstärks när man ser och erkänner samma samhällsproblem. Det är utifrån gemensamma problembilder som regeringar

kan bygga medborgerligt förtroende för lösningar och åtgärder av olika slag. Hastighetens framstegsglädje biter inte på eländets bakåtsträvande. Och vice versa. Framåt och bakåt lever alltmer i sina olika universum.

Det gör inte tillvaron lättare för Stefan Löfvens socialdemokrater att Centerpartiet gärna positionerar sig som sverigedemokraternas främsta motpol. Socialdemokraterna sitter där i skruvstället. För att fortsätta kunna vara statsministerparti på kort sikt så krävs nära samverkan med liberala framåtpartier. För att fortsätta kunna vara det stora partiet på lite längre sikt så behöver S få utrymme att odla sina konservativa bakåtkompetenser.

Det är där vi står. □

Widar Andersson
Chefredaktör Folkbladet Östergötland
Tidigare riksdagsledamot S.

hällsproblem just nu på att förvärras eller förbättras? Inom många områden inträffar det nu saker som vi inte är vana vid och som vi inte vill vänja oss vid. Onekligen en negativ trend. Men vår destination är en annan femma.

» Att vara kritisk till färdriktningen är sin sak, att resignera är något annat «

Hur tror du det kommer att gå? Frågan stör mig, för det är fel fråga att ställa. Frågan är inte hur det kommer att gå, utan vad man ska göra. Svaret på den förra frågan hänger helt och hållet på hur man besvarar den senare. Att vara kritisk till färdriktningen är sin sak, att resignera är något annat.

Den som nervöst undrar hur det kommer att gå börjar snart intressera sig för hur det gick förut. Tanken är att historiska kunskaper ska innehålla så värdefulla läxor att vi kan styra rätt framåt. Idén är uråldrig.

Den första seriöse historikern var greken Thukydides som för 2 400 år sen skrev en riktigt mörk bok om sin tids jättehändelse, det stora kriget mellan Sparta och Athen. Det udda är att han tänkte på oss när han skrev.

Han räknade aldrig med att boken skulle bli populär i Grekland. Men det spelade ingen roll, skrev Thukydides. För det här var inte en bok för samtiden utan något som han skrev för evigheten. Det var verkligen vi som skulle läsa den, det var hela syftet. Hans idé var att människans natur är oföränderlig. Och eftersom det som hände i kriget mellan Sparta och Athen i grund och botten berodde på människans natur, skulle läxorna från kriget aldrig bli inaktuella.

Idén var inte dum. Man kan absolut känna igen att folk är folk och betar sig precis som de alltid tycks göra, även i en bok som är flera tusen år gammal. Men planen funkar ändå inte. Anledningen är att vi minns vår historia baklänges men lever framlänges. När vi tittar bakåt ser vi utfall, en ritad väg som leder från A till B. Vi vet hur det gick, vilka problem man stod inför, vart vägarna ledde. I efterhand är vägen liksom självklar. När vi tittar framåt ser vi däremot bara osäkerhet och okänd terräng

som inte finns inritad på kartan.

Historien är proppfull av "läxor" av olika slag (och vi plockar gärna fram dem och kastar i huvudet på våra meningsmotståndare). Haken är bara att vi aldrig kan veta vilken "läxa" det är som gäller just den här gången. Problem i nuet framstår som betydligt obehagligare och allvarigare än tidigare problem helt enkelt därför att de ännu är olösta och fortfarande fyllda med osäkerhet, konflikter och svåra vägval. Därför är pessimism en naturlig reaktion.

» Nutidens problem är obehagliga, men det är problemen alltid i nutiden. «

Är inte dagens problem mycket allvarigare än det som tidigare beslutsfattare har stått inför? Faktiskt inte. Och det säger jag inte för att på något sätt försöka tona ned allvaret i samhällsproblemen. Men den verkligt användbara läxan från historien är vilka kopiösa mängder med elände som ti-

digare generationer har kunnat ta sig an och bemästra. Nutidens problem är obehagliga, men det är problemen *alltid* i nutiden.

Med några decenniers mellanrum ställs samhället inför mer grundläggande kriser där den etablerade ordningen sätts ifråga och vi slår in på en ny väg. Senast det hände i Sverige var i början av 1990-talet. Det är otrevligt, drastiskt och konfliktfyllt medan det pågår. Därför kommer inte förändringarna förrän de omöjligen kan skjutas upp. Men efteråt ter sig det hela bara som självklart och utfallet blir det nya som alla tar för givet. Mycket talar för att vi nu är på väg in i samma process. Är problemen allvarliga? Jodå. Är de värre än vi har klarat ut tidigare? Ha, inte en chans.

Då blir frågan om "hur det ska gå" bara en distraktion. Det är helt upp till oss att bestämma den saken. □

Peter Santesson
är opinionschef på Demoskop. Han är statsvetare och har tidigare forskat om svårigheterna med att genomföra stora reformer i välfärdsstater.

Bloggen

DET GODA SAMHÄLLET

Debattsajten Det Goda Samhället växte fram ur Stiftelsen Den Nya Valfärden för fem år sedan. Sedan dess har nästan 5 000 artiklar publicerats som tillsammans blivit lästa ungefär 30 miljoner gånger, vilket betyder att en genomsnittsartikel får nästan 6 000 läsare. (Startsidan räknas också som en läsning så antalet verkligen lästa artiklar är något lägre.) Antalet unika besökare uppgår till omkring 130 000 per månad vilket är 0,13 procent av Sveriges befolkning. Läserkretsen har i genomsnitt gjort 33 kommentarer per artikel.

Det Goda Samhällets ambition, vilket framgår av devisen ”Här skapas samtidens självförståelse”, är att ligga vid samhällsdebattens framkant och att ge djärvare och förhoppningsvis mer genomtänkta perspektiv än tidningarnas för det mesta politiskt korrekta debattsidor brukar göra.

Patrik Engellau

En privat fortsättning på statens utredningar om invandring och brottslighet

Vid två tillfällen, åren 1996 och 2005, har Brottsförebyggande rådet (Brå), en statlig myndighet som sorterar under justitiedepartementet, gjort noggranna undersökningar av kopplingen mellan invandring och brottslighet. Sedan den senaste undersökningen har staten, representerad av justitieminister Morgan Johansson, inte ansett att det behövs fler sådana undersökningar. Statsrådet har förklarat att det inte finns någon förhöjd brottslighet bland invandrare. Så här har han presenterat sin åsikt:

– Det har gjorts både i Sverige tidigare och det finns otaliga internationella studier som alla visar ungefär samma sak. Att minoritetsgrupper ofta är överrepresenterade i kriminalstatistiken, men när man renser för socioekonomiska faktorer så försvinner det nästan helt och hållet. Så den politiska slutsatsen som jag ska dra, den kan jag redan dra med de internationella och svenska studier som finns.

Sedan 2005 har många önskat en uppdatering av de tidigare Brå-studierna men justitieministerns nej har stoppat eventuella statliga initiativ. I slutet av 2017 beslöt Stiftelsen Det Goda Samhället att i egen regi genomföra den studie som justitieministern inte ansågs behövas. Det Goda Samhällets projekt drevs i en arbetsgrupp under ledning av stiftelsens ordförande Patrik Engellau som här intervjuas om sina erfarenheter.

FICK MORGAN JOHANSSON RÄTT I SINA FÖRMODANDEN OM ATT DET INTE FINNS NÅGON FÖRHÖJD BROTTSLIGHET BLAND INVANDRARE?

Johanssons inställning är underlig för redan de gamla Brå-rapporterna visade på sådana överrisker för brottslighet bland olika invandrargrupper. Han försökte smussla undan detta med ett kriminologiskt trick av innebörd att om invandrare inte haft den sociologiska sammansättning som de faktiskt har utan en annan så hade deras överrisk varit lite mindre.

Patrik Engellau, grundare Det goda samhället

VAD KOM NI FRAM TILL?

Tre viktiga slutsatser. För det första att den andel av det totala antalet brott som begås av invandrare

vara papperslösa, EU-migranter, baltiska stödligor eller andra som inte registreras av myndigheterna.

För det tredje, och det är det mest dramatiska, visar det sig att den etniska grupp som är den mest brottsbelastad är sverigefödda barn till två utlandsfödda. Dessa sverigefödda är alltså mer brottsbelastade än någon enskild etnisk invandrargrupp såsom exempelvis afrikaner eller människor från Västasien.

VAD INNEBÄR DET?

De som är födda i Sverige har sedan sin första levnadsdag stått under den svenska välfärdsstatens kontroll och beskydd. Hela välfärdsstatens arsenal av åtgärder har kunnat tillämpas för att ge dessa sverigefödda goda möjligheter att anpassa sig till Sverige. Men insatserna verkar inte alls ha fungerat. Dessa sverigefödda visar sig alltså bli mer i stället för mindre brottsbelastade än nyanlända som ofta kommer från besvärliga bakgrundsförhållanden. Detta

VÅGADE BRÅ GE ER STATISTIKEN NÄR DERAS HÖGSTE CHEF MORGAN JOHANSSON SAGT ATT DET INTE BEHÖVS?

Faktiskt. Det var oerhört komplicerat att komma så långt. Vi var tvungna att ha särskilt etiskt tillstånd från den statliga Etikprövningsnämnden där ansökningar bedöms av både akademiker och politiskt tillsatta personer. Vi fick tillståndet med minsta möjliga marginal där alla de politiskt tillsatta röstade emot.

» ...den etniska grupp som är den mest brottsbelastad är sverigefödda barn till två utlandsfödda. «

VARFÖR RÖSTADE DE EMOT?

Av politiska skäl. I beslutsprotokollet skrev reservanterna att "den förväntade effekten av studien är att den blir använd som stöd för diskriminering som strider mot de mänskliga rättigheterna".

VAD TYCKER DU OM DET SYNSÄTTET?

Lite märkvärdigt att politiskt tillsatta personer inte anser att svenska folket tål att höra sanningen och därför vill att sanningen ska undanhållas folket.

FICK NI DEN STATISTIK NI BAD OM FRÅN BRÅ?

Ja, Brå uppförde sig helt ämbetsmannamässigt och professionellt. Många hade i förväg trott att Brå skulle krångla med oss, kanske för att göra Morgan Johansson glad. Men så var det inte. Jag är glad att kunna säga att det uppenbarligen finns en fungerande ämbetsmannakultur åtminstone på vissa ställen. □

Rapporten finns här: <https://detgodasamhallet.com/rapport-om-invandring-om-brottslighet/>

» Gradvis har personer med utländsk bakgrund ökat sin andel av brotten från 32 till 58 procent «

stadigt har ökat sedan trettio år. Gradvis har personer med utländsk bakgrund ökat sin andel av brotten från 32 till 58 procent.

För det andra att en tidigare knappt uppmärksammas grupp, de ej folkbokförda, nu ökat sin andel av brotten från tre till 13 procent. Dessa personer kan

är ett tydligt facit på Sveriges förmåga att nyttiggöra människor med främmande ursprung.

VARIFRÅN FICK NI STATISTIKEN SOM RAPPORTEN GRUNDAS PÅ?

Från Brå.

Johan Kardell

Rapporten Invandring och brottslighet väcker debatt bland kriminologer

I juni 2019 presenterade Stiftelsen sin rapport (finns på detgodasamhallet.com). Rapporten baseras på för ändamålet framtagen statistik från Brottsförebyggande rådet. Rapporten är just den text som justitieminister flera gånger sagt att Sverige inte behöver "eftersom vi redan vet allt". Förra gången en sådan studie gjordes var Brås egen studie 2005.

Den första slutsatsen av den nya studien är att det numera för första gången begås fler brott – räknat i absoluta tal – av personer med utländsk bakgrund än av personer med svenskt ursprung.

Den andra slutsatsen är att en tidigare inte så särskilt uppmärksammas grupp, de ej folkbokförda – exempelvis medlemmar av utländska stödligor, så kallade papperslösa, EU-migranter och turister – har sedan sekelskiftet ökat sin andel av begångna brott från tre till 13 procent.

Den tredje slutsatsen är att den mest brottsbelastade befolkningsmässiga undergruppen är inrikes födda av två utrikes födda föräldrar. Denna grupps belastning ligger högre än de utlandsföddas och ökar över tid.

Johan Kardell är socionom med en fil.lic. i kriminologi och en master från Cambridge i applied chriminology and police management samt forskarstuderande på Stockholms universitet, till vardags dock analytiker på polismyndigheten. Johan

Kardell arbetare för närvarande med en rapport för en vetenskaplig facktidskrift om just överrepresentation i brottslighet för invandrare där han kommer att använda Det Goda Samhällets rapport som en del av en genomgången av överrepresentationforskning i Sverige.

Johan, det har tidigare funnits en föreställning i Sverige om att andra generationens invandrare skulle ha lägre brottslighet än invandrarna själva. Det skulle betyda att integrationen funkade. Men nu visar rapporten från detgodasamhallet.com att det inte är så, åtminstone inte för den delen av andra generationen som har två utlandsfödda föräldrar. Integrationen funkar alltså inte längre.

– Det där är komplicerat. En del av svaret bestäms av vilka kriminologiska metoder man använder. Ska man mäta antalet brottsliga individer i en grupp och jämföra med personer av svenskt ursprung? Eller ska man mäta och jämföra antalet brott mellan grupperna? Det är skillnad på att mäta antal individer och att mäta antal brott. De tidigare Brå-studierna jämförde antalet brottslingar medan DGS-studien räknade på brotten. Men det är kanske lika svårt att ta ett forskningsresultat och säga att integrationen fungerar, som att ta ett annat och säga att den inte fungerar.

Rapporten *Invandring och brottslighet* – ett trettioårsperspektiv

Framgång och motgång i integrationsprocessen mäts troligen bättre än med bara överrepresentation i brottslighet.

Det är sant, men om man även om man mäter som Brå gjorde på de nya siffrorna, det vill säga antal brottslingar snarare än antal brott, så kommer man fram till att andra generationens födda i Sverige av två utlandsfödda föräldrar har en högre överrepresentation än första generationens invandrare (fast utslaget inte blir så tydligt om man mäter brottslingar i stället för antalet brott).

En helt annan fråga som blossat upp till debatt i Danmark med anledning av DGS-studien är om man i sådana här studier bör utgå från antalet misstänkta, vilket DGS gjort, eller från antalet lagförda, det vill säga misstänkta som förts vidare till domstol.

– Det där är en intressant kriminologisk fråga. Min uppfattning är att det är gott nog att utgå från misstankeregistret. I domstolar kan mycket hända som snedvrider resultatet. När en person ska dömas för flera brott kanske domen

bara gäller det grövsta medan bibrotten försvinner. Bilden av brottsligheten blir annorlunda. Allmänt gäller att ju närmare källan man hämtar data desto tillförlitligare är de. Data från polisen ger därför en mer nyanserad bild av fakta än data från domstolarna.

Du har kanske mer än någon annan koncentrerat dig på den här frågan om invandrades överrepresentativ i brott.

– Det är ofta svårt att komma fram till alldeles säkra slutsatser eftersom det inte säkert finns någon överlägsen och helt tillförlitlig mätmetod. Om personerna själva blir tillfrågade om sin brottslighet exempelvis genom enkätundersökningar visar det sig kanske naturligt nog att överrepresentationen med utländskt påbrå inte är så stor. Men söker man i stället i misstankeregistret så ökar överrepresentationen och går man till lagföringsregistret så ökar den ännu mer. Precis varför det är så vet man inte. Där kan man bara spekulera. Men kopplat till resonemanget ovan om att försöka beskriva saker med hjälp av data så nära källan som möjligt så ger enkätundersökningar kanske en mer omfattande bild med en lindrigare brottslighet som kanske aldrig kommer till polisen eller domstolarnas kännedom. Medan brotten i som hanteras av domstolarna är av en annan karaktär. □

Mohamed Omar

Klimataktivismen möter verklighetens folk

När klimataktivister från rörelsen Extinction Rebellion (XR) försökte stoppa ett pendeltåg i London genom att klättra upp på taket blev de nerdragna av arga resenärer. Det ser också ut som att de fick stryk. Det är tydligt att vanliga Londonbor inte delar deras tro på att alla medel är tillåtna för att stoppa någon slags klimat-armeddon.

På ena sidan står verklighetens folk som har jobb att sköta. På andra sidan den mest verklighetsfrånvända och extrema delen av vänstern. Bilderna från konfrontationen visar att klyftan mellan denna vänster och det arbetande folket nu är total.

Men konfrontationen är också intressant ur ett annat perspektiv. Klimataktivisterna är vita – rörelsen i sin helhet är i stort sett helvit – medan verklighetens folk ser ut som regnbågen. Alltså, om man tittar på klass så har vänstern, särskilt den klimatalarmistiska delen, fjärmat sig från arbetarklassen. Tittar man på mångkultur eller etnicitet så är den nya klimatvänstern väldigt annorlunda än den mångkulturella samhälle man propagerar för.

Mohamed Omar

På Twitter hittade jag denna kommentar: *Extinction rebellion = White privilege in its highest degree.*

Vänstern talar ju ofta om så kallade "vita privilegier". Här ser vi i alla fall ett antal vita, privilegierade personer ur rörelsen Extinction rebellion som saboterar för folk

som vill förtjäna sitt levebröd. Det tycks finnas ett klassförakt i detta – dessa privilegierade personers utopiska fantasier är viktigare än vanliga människors arbete. De har åtminstone ingen respekt för dem.

Hur mycket tilltro ska man sätta till klimataktivisternas medkänsla med allt liv på jorden, när de inte ens kan hysa respekt för sina medmänniskor som måste jobba för att föda sina barn?

I ett annat klipp från en händelse i London ser man en dam, vit förstås, som på något sätt fäst sig vid en pendeltågsdörr så att tåget inte kan åka. Runt henne står ett antal arga personer. Skaran är mångkulturell, där finns alla regnbågens färger. Där finns till och med en kvinna i hijab. Och alla är de förenade i sin ilska mot klimataktivisterna.

En Twittrare skriver: *People of all cultures and races can unite in mutual disdain for Extinction Rebellion protesters who glue themselves to trains and make getting to work impossible (because they don't work, unlike the rest of us).*

I love this so much. There's an Asian

lady, a Jewish lady, a Hijabi, an African man, two white guys, a hispanic man, and an Indian. All united together in utter disgust at this dumbass.

Klimatledaren Greta Thunberg, som talade på Extinction Rebellions grundarmöte, är på väg att börja gråta när hon berättar för hela världen att hennes barndom blev stulen. Hon är i själva verket sinnebild för det som vänstern kallar "vita privilegier", uppvuxen som hon är i en välbärgad kändisfamilj i ett tryggt och fint kvarter.

Många ungdomar i Det Nya Sverige skulle önska att "klimatångest" var deras största problem. I stället får de dras med verkliga problem som stökiga skolor, bostadsbrist, arbetslöshet, knark, gäng och våld. För att inte tala om föräldrar som är borta jämnt för att tjäna ihop pengar till hyran i ett jobb de inte trivs med.

Det är inte jordens undergång vänstern behöver oroa sig för, snarare vänsterns undergång. □

Mohamed Omar är samhällsdebattör och poet.

Bitte Assarmo

Farmor tillhörde de fattigaste bland fattiga – men behöll alltid sin självrespekt

Bitte Assarmo

DEN SENASTE TIDEN HAR JAG TÄNKT mycket på min farmor, Hilda Viktoria, efter att Det Goda Samhället publicerade en gästkrönika av Mira Aksoy om vikten av att klä sig med stil för självrespektens skull. Det var nämligen något som min farmor lade stor vikt vid, och som hon lärt sig av sin egen mor, Emma Persdotter.

Hilda föddes 1887, som yngsta dotter till torparna August Johansson och Emma Persdotter. När Hilda var ett par år gammal tog hennes far August Amerika-båten "over there" för att starta ett nytt liv. Emma och barnen skulle han skicka efter senare, när han ordnat det lite för familjen, och de väntade både länge och väl på biljetterna. Men inga biljetter kom. Ingenting annat heller. Inte ett enda livstecken – eller för den delen något dödsbud. Och familjen, som redan tidigare varit fattiga, kunde nu inte bo kvar i det

lilla torpet utan var hänvisade till en så kallad backstuga.

Backstugusittarna tillhörde de fattigaste bland de fattiga och backstugan som farmor växte upp i var byggd i en sluttning och hade stampat jordgolv. Ett enda fönster fanns i stugan – bredvid den rangliga dörren – resten av den knappt 15 kvadratmeter stora stugan låg i mörker. Här skulle Emma Persdotter försörja och fostra sina barn, utan någon odlingsbar mark och utan någon annan inkomst än det lilla hon kunde få genom att sticka och sy åt bättre bemedlade bönder i bygden.

Än idag vet ingen vad som egentligen

hans syskon om åren som backstugusittare, men inte ens när hon berättade om trängseln, mörkret och svälten uttryckte hon någon bitterhet. Det hon pratade mest om var sin mammas omsorg. Trots att nöden var stor och trots att det inte fanns mat på bordet alla dagar, så förmådde Emma älska sina barn och fostra dem till anständiga människor. Och hon såg alltid till att de var så

Själv var Carl en mycket duktig möbelsnickare, som vid trettiofem års ålder tagit över faderns hemman. Varken han eller någon annan hade väl kunnat tänka sig att han plötsligt skulle finna kärleken i en femton år yngre piga. Men det gjorde han. Och hon i honom. De gifte sig, flyttade till en gård i Värmland och fick femton barn tillsammans innan farfar gick bort på påskaftonen 1938.

När jag tittar på bilder på farmor är det särskilt en jag brukar titta extra länge på. När den togs var hon 18, fortfarande en fattig piga, men det hindrade henne inte från att sätta upp håret, klä sig i sin vackraste klänning och gå till fotografen. Och hon är vacker som en dag. Men det är inte bara hennes skönhet jag slås av utan också av hennes okuvliga blick. Hilda Viktoria skämdes inte över sin fattigdom och utsatthet – hon hade både stil och självrespekt, just som så många hade en gång i tiden, trots mycket knappa omständigheter. □

Bitte Assarmo är journalist och debattör och har arbetat som chefredaktör för Katolskt magasin. Hon bor i Stockholm men har rötterna i Värmlands bergslag.

» Hilda Viktoria skämdes inte över sin fattigdom och utsatthet – hon hade både stil och självrespekt... «

hände med August. Kanske dog han på överfarten – kanske strax efter ankomsten, innan han hunnit starta det där nya livet. Eller startade han ett nytt liv på egen hand, utan sin familj? Men oavsett vad hustrun Emma egentligen trodde och tänkte under de långa, ensamma kvällarna så växte farmor upp i tron att hennes far dött på vägen, eller strax efter ankomsten, till det nya landet. Och kanske var det trots allt lättare än att gå och grubbla över ifall han övergett familjen. Det var svårt nog som det var för Emma att ta hand om sina barn.

Farmor berättade ofta för min far och

hela och rena det var möjligt att bli med den lilla brunn som stod till buds.

Det tog farmor med sig genom livet, under de hårda åren då hon tjänade piga i gårdarna runt om i bygden. Fattig var hon, och något nytt kunde hon sällan köpa, men hon lappade och lagade och borstade skor och kläder, och hon lät aldrig fattigdomen ta överhanden. Hon var stark, obändig, hel och ren och fast besluten att alltid behålla sin värdighet och självrespekt oavsett vad som hände. Och när farfar Carl för första gången mötte henne, den nya pigan i granngården, föll han pladask.

Jan-Olof Sandgren

Lagom är den riktiga värdegrunden

Människor som inte vill sticka ut politiskt, men efter några uppmärksammade gängskjutningar eller gruppvåldtäkter ändå vill lätta på förlåten, brukar hålla med om att Sverige borde bli mer "lagom". Uppfattningen om vad som är lagom kan förstås variera, men mycket av det jag själv tycker är lagom – och som de flesta tyckte var lagom, för sådär 30 år sen – beskrivs idag som högerextremism, populism eller rasism.

"Lagom" är ett svårfångat begrepp, ändå verkar de flesta svenskar ha en ganska klar bild av vad det betyder. Det är sällan man hör någon fråga: "Vad menar du med lagom?" eller "Vad är lagom för dig?". Istället nickas det instämmande. Det handlar inte så mycket om att befinna sig "i mitten" som att bekräfta att det finns en referenspunkt, något tryggt, måttfullt och förutsägbart. Ingen skulle komma på idén att säga att "lagom är dåligt", lika lite som en muslim skulle säga att islam är dåligt.

Jan-Olof Sandgren

Precis som man kan göra politik av populära idéer som "frihet", "jämlighet" och "broderskap", kan man göra politik av

"lagom". Det parti som idag satsar hårdast på att "göra Sverige lagom" karaktäriseras också som högerextremt av övriga partier. Betyder det att alla som tycker "lagom är bäst", kan misstänkas vara högerextrema eller rent av ha nazistiska rötter?

För att vara på den säkra sidan har regeringen bestämt sig för att ersätta "lagom" med något annat. Något som fyller ungefär samma funktion, det vill säga ge svenskarna en känsla av gemenskap och samtidigt knyter ihop nationen, men utan att spela SD i händerna. Låt oss kalla det "värdegrund".

Jag kan inte påminna mig att jag hörde ordet värdegrund någon gång före år 2000. Kanske fanns det i Svenska akademiens ordlista, men plötsligt dök det upp överallt. I debatter och artiklar, såväl som i policydokument för olika myndigheter, ned till minsta förskola, och förutsattes betyda: "det vi svenskar innerst inne alltid har tyckt". Ungefär som "lagom".

Värdegrunden var dock misstänkt lik delar av Socialdemokraternas och Miljöpartiets partiprogram. En annan skillnad är att "lagom" fanns före år 2000, innan Sverige bestämde sig för att bli en humanitär stormakt, och antagligen innan Sverige ens blev Sverige. "Lagom" som rättesnöre med allt vad det innebär av måttfullhet, förnuft och behärskning, är ett genomgående tema i Havamal, ett av våra första litterära verk, som nedtecknades runt år 900.

Därför tror jag svenskarna även i framtiden kommer att säga "Lagom är bäst". Frasen "Värdegrunden är bäst" låter helt enkelt inte lika bra. □

Jan-Olof Sandgren är yogalärare, boende i Angered utanför Göteborg. Från början utbildad biolog, med en brokig yrkeskarriär som vaktmästare, biståndarbetare, illustratör, barnboks författare m.m.

Lennart Bengtsson

Vad händer när galenskapen tar över?

Barn och ungdomar, och i vår tid även unga vuxna, är lätta att påverka och entusiasmera. De flesta känner till vilka under som skickliga lärare eller energiska sportledare kan genomföra även med till synes hopplösa ungdomar. Skickliga politiker i Sovjet och Nazityskland och inte minst i Kina under Mao var mycket framgångsrika att engagera ungdomen för sin politik. I Kina känner vi detta från det stora språnget 1958–1962 och i kulturevolutionen något decennium senare.

Vid det stora språnget ville man på rekordtid genomföra en massiv ökning av såväl agrarproduktion som tillverkning av stål. På bynivå tillverkades primitiva

inte är man inte direkt intresserad av. Aktivister tänker i stort och sysslar inte med tekniska detaljer.

Helst skall man också behöva ersätta 16 000 TWh från biomassa som också producerar koldioxidmolekyler. Dessa molekyler hänger kvar åtskilliga decennier i luften innan de återgår till biosfären. Att det behövs pengar för ett sådant åtagande är inte heller något som ungdomar och media är särskilt intresserade av. Här ligger tänkandet på samma intellektuella nivå som vid Maos stora språng.

Nu är klimatmötet över, Greta Thunberg har talat och uttalat sin fatwa över västvärldens ledarskap och, fredagen den

» Okunnighet, fördomar och allsköns stolligheter har föst förnuft och sund vetenskap åt sidan... «

masugnar där även folks kastruller och stekpannor hamnade. Resultatet blev en ekonomiskt och försörjningsmässig katastrof och det hemmagjorda stålet var dessutom oanvändbart. Den följande massvälten krävde lika många liv som första världskriget. Kulturevolutionen, som hyllades inte minst av svenska intellektuella, blev en annan slags katastrof och lidande som försenade Kinas modernisering med flera decennier. Det finns mycket att läsa om detta inte minst av den holländske historikern Frank Dikötters detaljrika skildringar.

I vår tid har jordens klimat seglat upp som en huvudfråga och allt fler inte minst i västvärlden har vänt sig till de unga för att skapa den rätta handlingsberedskapen. Svenska tidningar och media svämmas över av artiklar och appeller med förslag hur klimatet skall räddas och flickan Greta Thunberg har blivit en symbol för klimatkampen. Nyligen beskrev UNT hur större delen av lantbruksuniversitetet, SLU, mangrant ställer sig bakom radikala klimatlösningar. Det viktigaste är att snarast få stopp på fossila utsläpp. Helst måste detta ske inom en 10-års period för annars är det för sent. Hur man praktiskt skall ersätta världens 130 000 miljarder kilowattimmar fossil energi (130 000 Terawattimmar (TWh)) energi per år diskuteras inte. Man vill bara driva fram politiska beslut och sedan fixar förstås ingenjörer och andra till detta. Om det sedan är möjligt eller

27 september 2019, gick även de vuxna ut på gatorna. Vad de protesterar för har de inte tänkt igenom – de vill bara slippa undan en inbillad skräck och oro för att väder och klimat kan komma att ändra sig. Kanske vill de stänga av hela världsekonomin för att försäkra att inte klimatet ändras – sådana förslag saknas inte på protestplakaten.

Nu visar klimatforskare att havet kan stiga med drygt 5 meter. Det är förvisso ingen som händer inom 10 år utan år 2300 och med 5 % sannolikhet. Detta under

» Aktivister tänker i stort och sysslar inte med tekniska detaljer «

antagandet att koldioxidutsläppen bara fortsätter att stiga i 281 år till. Självklart finns det ingen ansvarsfull forskare som kan ställa sig bakom en dylik meningslös beräkning som inte har med seriös vetenskap att göra.

Vad som kan hända om 281 år är som de flesta säkert inser inte lätt att veta. Det är jämförbart med att förflytta sig tillbaka lika långt i tiden till år 1739 eller 50 år före den franska revolutionen, och vid denna tid uttala sig om vad som skulle kunna hända år 2020. För de som kan lite historia vet att även en hel del annat har hänt de senaste 281 åren. Att se in i framtiden

Lennart Bengtsson

med sådan säkerhet är knappast något som ens IPCC:s skarpaste hjärnor eller profetiska barn kan gå i land med.

Efter att ha sett klimatparaderna och lyssnat på våra egna knäppiga kändisar från kulturjournalister till ärkebiskopen under bokmässan i Göteborg kan man verkligen fråga sig om det finns något hopp kvar. Okunnighet, fördomar och allsköns stolligheter har föst förnuft och

sund vetenskap åt sidan och utelämnat mänskligheten åt samma villfarelser som plågat människorna under tidigare perioder i historien.

Om inte vuxet, förnuftigt folk sätter stopp för galenskaperna är jag rädd att loppet är kört. □

Lennart Bengtsson har varit professor i dynamisk meteorologi vid Max-Planck-Institut für Meteorologie i Hamburg, och var föreståndare för institutet 1991-2000. Han har också varit professor vid University of Reading. Hans forskningsområde innefattar bland annat atmosfärmodellering.

situation som kommunen inte kunnat förutse.

– Eftersom behovet av att anordna flyktingbostäder sedan en längre tid hade varit väl känt vid den aktuella tidpunkten har det inte förelegat någon synnerlig brådska som kan medföra undantag för kommunen. Vi beslutade därför kritisera kommunen för att brutit mot lagen på ett sätt som medfört att konkurrensen snedvridits säger Lennart Palm, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket försökte gynna en tidigare medarbetare med ett konsultavtal

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) beslutade köpa konsulttjänster för c:a 800 000 kronor direkt från ett privat bolag där en tidigare medarbetare numera är verksam.

Som skäl angav verket att konsulten hade en unik kompetens, eftersom han tidigare handlagt liknande ärenden under sin tid hos verket. Ett sådant undantagsförfarande tilläts dock endast komma ifråga om ingen annan aktör inom EU överhuvudtaget skulle kunna komma ifråga för uppdraget. Detta är knappast fallet vid nu aktuella tjänster.

– Efter det att Konkurrenskommissionen inlett sin utredning beslutade TLV att backa från konsultavtalet. Trots detta fann vi anledning att kritisera verket som uppenbarligen hade tänkt genomföra sina planer om olagligheten inte uppmärksammats i tid säger Lennart Göranson, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Lennart Göranson

SJ fortsätter att bryta mot upphandlingsbestämmelserna trots dom i EU-domstolen

SJ AB har under mer än 18 år – alltsedan den nuvarande persontrafikverksamheten började bedrivas i bolagsform – inte ansett sig behöva följa gällande upphandlingsbestämmelser.

I februari i år fastslog dock EU-domstolen att denna bedömning är felaktig och att SJ alltid har varit upphandlingsskyldig. Trots detta har SJ fortsatt att trotsa lagen, och köpte i mitten av juni fakturerings-tjänster för sex miljoner kronor direkt från ett privat företag. Till stöd för detta angav SJ att upphandlingen hade påbörjats innan det stått klart att SJ omfattades av lagens bestämmelser.

– Konkurrenskommissionen konstaterade i sin utredning att upphandlingsskyldigheten klarlagts redan i februari och att SJ därmed haft god tid på sig att genomföra ett regelmässigt upphandlingsförfarande. Detta tillsammans med att SJ tidigare helt struntat i att följa lagen gör att det finns anledning att rikta allvarlig kritik mot SJ, säger Erik Nerep, ledamot av Konkurrenskommissionen. □

Erik Nerep

Haninge kommun anskaffade flyktingbostäder i strid mot lagen

Haninge kommun har tecknat avtal med olika företag om att hyra bostadsmoduler för flyktingar.

Avtalen, som avser ett sammanlagt värde på mer än 110 miljoner kronor, har inte föregåtts av några annonserade upphandlingsförfaranden där även andra företag fått vara med och lämna anbud. Kommunen skyller på synnerlig brådska. För att sådant undantag ska kunna göras gällande krävs dock att det rör sig om en oväntad

Vad vi kan lära oss av Singapore

I Sverige är det en viktig idé när det gäller jämlikhet i skolan att det inte ska betyda något för elevens resultat från vilken familj man kommer. Det är alldeles sant att det går att få bra resultat utan stöd hemifrån, men då gäller det att vara målmedveten och ha goda lärare.

Inger Enkvist

Inger Enkvist är professor emerita i spanska vid Lunds universitet. Hon har länge deltagit i den svenska skoldebatten och kritiserat den pedagogiska forskningen och den svenska utbildningspolitiken.

I DE FRAMGÅNGSRIKA ÖSTASIATISKA länderna har man en annan attityd till familjernas roll i utbildningen än den i Sverige, och det anses tvärt om som naturligt att familjen aktivt stöder den unga personens uppfostran och utbildning. De länderna får bra resultat i internationella jämförelser, och de har färre svagpresterande och många fler högpresterande än Sverige. Kanske svensk skola borde ompröva sin attityd till föräldrastöd?

Vad gäller i Singapore? I de singaporeanska familjerna är barnens uppfostran och utbildning centrum i familjen. Barnens uppförande och skolresultat betyder mycket för familjens sociala ställning, och barnen vet att de förväntas göra sina föräldrar stolta. Samtidigt är föräldrarna beredda att uppoffra tid och pengar för att det ska gå bra för barnen i skolan. De är villiga att betala extraundervisning, och vissa mödrar avstår från yrkesarbete helt eller delvis för att hjälpa barnen med skolarbetet. Singapores utbildningsframgångar ses också som en gemensam framgång som gör landet starkare.

HUR ÄR DET ATT VARA SVENSK ELEV vid en skola i Singapore? Det finns ungefär 2 000 svenskar i Singapore, men det är bara barn till svenskar gifta med singaporeanska medborgare som får gå i singaporeansk skola. Nästan alla har därför sina barn i internationella skolor. Att vara förälder till skolbarn i Singapore är arbetskrävande

både vid statliga och internationella skolor. Föräldrar förväntas komma till skolan regelbundet för att få information och hjälpa till i klasserna och vara stöd vid utflykter. Det sätts upp listor där föräldrar ska kryssa för vilka uppgifter de åtar sig. Svenska föräldrar går med i facebookgrupper, där de utbyter tips om bra skolor i Singapore och om fritidsaktiviteter men också om svenskundervisning. Man håller kontakt med familj och vänner i Sverige genom att tillbringa somrarna i Sverige.

DE INTERNATIONELLA SKOLORNA erbjuder program på olika språk och med olika inriktning. Skolorna betonar som sitt mål att eleverna ska växa som personer. Alla elever behöver inte vara i topp akademiskt, men alla ska utvecklas. Det erbjuds extralektioner med sport, musik, bild, teater och språk för att utvecklingen ska bli allsidig. Många elever är ambitiösa och siktar på universitet, och att vara duktig anses "cool" och beundras. Att lära känna andra unga från världens alla hörn bidrar till att få perspektiv på sig själv.

REKTORN PÅ DEN KANADENSISKA SKOLAN, som väljs av många svenskar, säger att man i Singapore tydligt ser ett samband mellan barnens utbildning och familjens stabilitet och ekonomiska välstånd, och detta både bland singaporeaner och utlänningar. Det finns inget viktigare än familjen. Att bo

utomlands innebär att man hamnar i en speciell situation, och som andra utlandsbaserade familjer umgås de svenska intensivt inom familjen. Vad som händer i skolan blir det centrala samtalsämnet. De svenska familjerna nås av intryck både från den singaporeanska omgivningen och från andra utlandsstationerade familjer som ofta var utpräglat studieinriktade redan i sina hemländer.

KONTRASTEN MED HEMLANDET kan tänkas vara extra stor för svenska familjer, när de "dimper ner" i Singapore. Det första är att de själva är ansvariga för att hitta en bra skola och betala den avgift skolan tar. Singaporeaner och utlänningar sätter kunskap högt, och det är en självklarhet att försöka sätta barnen i bästa möjliga skola. Man vet att det viktigaste man kan ge barnen är en bra kunskapsgrund, bland annat därför att man vet att de senare kommer att möta konkurrens i arbetslivet. Det är säkert också en genuin glädje för föräldrarna när de sitter kring matbordet på kvällen att kunna prata med sina barn om allt det som dessa har lärt i skolan under dagen.

UNDER SOMRARNÄ I SVERIGE slås de här ungdomarna av hur jämlikhetstänkandet bland jämnåriga svenska elever blivit till en brist på motivation för att anstränga sig. De märker också hur sällan de själva får frågor om hur det är att gå i skola i Singapore. Kanske anar kamraterna att eleverna i Singapore gör en större ansträngning och når längre, men de vill inte höra om det och tycker att det är vagt orättvist att någon är bättre. Ointresset kan översättas som att "de ska inte tro att de är något". Attityden påminner om att någon för en tid sedan sprayade "nörddjävlar" på ett välkänt gymnasium i centrala Stockholm.

EN DEL SVENSKA ELEVER I SINGAPORE följer programmet International Baccalaureate, förkortat IB, ett krävande gymnasieprogram som man också kan studera på skolor i Sverige. Det brukar sägas att en IB-examen motsvarar åtminstone första halvårets universitetsstudier. Emellertid är svenska myndigheter inte några vänner till IB-programmet. IB-betyg är högt värderat i en rad länder men omräknas negativt vid ansökan till svenska universitet. De här svensk-singaporeanska eleverna studerar alltså hårt, läser sammanlagt fler ämnen och har god utblick över internationella förhållanden, men Sverige väljer bort dem. De söker då till engelsktalande länder och kommer sällan tillbaka till Sverige för gott. □

Personal- liggare innebär regelkrångel

En personalliggare är en förteckning över vilka som är verksamma på arbetsplatsen och när dessa har börjat och slutat varje arbetspass. Syftet med personalliggare är att motverka svartarbete och främja en sundare konkurrens.

PERSONALLIGGARE HAR TILLÄMPATS SEDAN 2007 i restaurang- och frisörbranschen. Efter hand har fler branscher kommit att omfattas. Idag är personalliggare ett krav även inom byggbranschen, tvätterier, fordonsserviceverksamhet, livsmedelsgrossister samt kropps- och skönhetsvård. Om Skatteverket gör ett kontrollbesök ska alla verksamma på arbetsplatsen vara inskrivna i personalliggaren. I fåmansföretag ska, utöver personal, även företagsledaren själv och make/maka samt barn under 16 år skriva in sig om de är verksamma.

Skatteverket får ta ut en kontrollavgift om företaget inte fört personalliggare på rätt sätt eller om personalliggaren inte finns tillgänglig vid besöket. Kontrollavgiften är 12 500 kronor plus 2 500 kronor för varje person som inte är upptagen i liggaren men som bedöms vara verksam i rörelsen.

Det är arbetsgivaren som åker på att betala kontrollavgiften. Detta trots att arbetsgivaren i många fall inte kan kontrollera om den anställda glömmat logga in eller begår omedvetna fel. Ett företag kan exempelvis ha personal som åker mellan flera byggarbetsplatser under en arbetsdag. För arbetsgivaren är det administrativt betungande att kontrollera att personalen dragit kortet för både in- och utcheckning eller att reda ut varför en anställd inte checkade ut från ett jobb för tre dagar sedan.

Nyttan med personalliggare går att ifrågasätta. Idag finns det inga studier som visar på att personalliggare är ett kostnadseffektivt sätt att komma åt svartarbete och skatteundandragande. Däremot så innebär personalliggare en stor administrativ börda för företagen och kostar enorma summor att upprätthålla. Kontrollavgifterna är orimligt höga eftersom de kan bero på bagatellartade slarvfel.

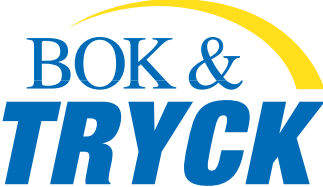
– Personalliggare bidrar till regelbördan. Nyttan måste stå i proportion till företagets kostnader för att upprätthålla liggarna. Vi kräver därför att regeringen tillsätter en utredning med en grundlig konsekvensanalys, där nyttan av personalliggare vägs mot företagets kostnader och regelbörda, säger Företagarombudsmannen Adam Rydström. □

Tack!

Ett stort tack till våra annonsörer och andra som under året bidragit till vår verksamhet för ett företagsvänligare Sverige

A.E DÄCKCENTER AB
AB RESURSGRUPP K.E.O.
ANDERS FORS GULDATELJÉ
AW FÖRETAGSSERVICE AB
BASE OF TRADE STOCKHOLM AB
BOO ENERGI
BOXCO AB
BRÄNNÖ HANDEL AB
BRÖDERNA BRÄDER BYGG AB
BRÖDERNA FHYR AB
BYGGNADSMILJÖ MELLANSVERIGE AB
BÖRJESSONS
CARLA STÖD & FÖRVALTNING AB
CES FASTIGHETS SERVICE
CHRISTER NÖJD AB
CIRCARE AB
CLAES JESPER PERSSON FIRMA
CPL CENTRAL PALLOGISTIK AB
CYKEL & NYCKELSERVICE OXD AB
DÄCKPARTNER/SJÖMADÄCK AB
EDRÉNS TRÄDVÅRD
EKLUNDS BILDELSLAGER I SKÖVDE AB
ELIASSONS SEGELMAKERI & BÅTKAPELL
ELIS LIDÉN ÅKERI AB
EUROCON CONSULTING AB
EWALDS ÅKERI I AGUNNARYD AB
FREEZIT AB
FRISKA HUS AB
FULLTLASS SWEDEN AB
FÖRETAGSSERVICE I KALMAR AB
GB-GROSSISTEN I HANINGE AB
HAGSTRÖMS TRANSPORT AB
HEIMROTHS BILUTHYRNING AB
HPS KULTURMILJÖVÅRD AB
HYDMOS INDUSTRITEKNIK AB
HÅKAN PERSSONS ÅKERI AB
I LUNDBERG RÖRSVETS AB
INGVAR WAHLQUIST FIRMA
ION SILVER AB
ISERÅS SKORSTENSRENOVERING
JOBET I HUARÖD AB
JOHN BLUND AB
JONSSON & JONSON ÅKERI AB
KABELKRAFT FS AB
KIPES TRANSPORT AB
KJELL JANSSON ÅKERI

KNUTSSON BYGG & SÅGVERK
KVALITETSMÅLAREN I ÖREBRO AB
KÄLLA FORDONSERVICE AB
LAGAB AB
LENNART GULLBERG CONSULTING AB
LIVS & JOURBUTIK I EKILLA AB
LJUNGHUSENS GOLFRESTAURANG
LULLEŽS BIL & SMIDE AB
LUNDBERGS SOLNA KORV AB
LUNDINS VÄRME AB
LÖDÖSE STÄD AB
M BOIJE AB
MÄRSTA VÄGG & GOLV AB
NILSSONS BIL O TRANSPORT AB
NORDEK ÖRNSKÖLDSVIK AB
NORR-DON AB
P. TILLBERGS BYGGSERVICE AB
PA LANGOS
PJ INDUSTRIKABLAG AB
POAB PRIVAT OMSORG AB
PRIVAB
REVIKUM REVISION STOCKHOLM AB
ROGER & MATTIAS BYGG AB
RÖRFIXAREN I STOCKHOLM AB
S M JOHANNESSON AB
SBF
SCHERMANS BETONGPUMPAR AB
SGK I STOCKHOLM AB
SKÅNE-BLEKINGE PÅLSDJURSUPPFÖDARE
SMART ACCESS SYSTEMS AB
ST HUSHÅLLSSERVICE I MALMÖ HB
STORA HÖGA TANK & FLAKTRANSPORTER AB
TAXINGE GODS AB
TEGSNÄS GROUP AB
TENNECO AUTOMOTIVE SVERIGE AB
THOMAS O PETERS ISOLERINGS AB
TIKAB STRUKTURMEKANIK AB
TOMBRI AB
TVÄTTJÄNST STOCKHOLM AB
TYRESÖ EKONOMISERVICE AB
ULF STURESSONS BYGGSERVICE
UNITRAFO ELECTRIC AB
WINTHER BYGG AB
VOICE PROFESSIONAL I STHLM AB
ÖREBRO FOGFRIA GOLV AB
Ö-VIKS SCHAKT O FRAKT AB

	
	
	
	
 Bollnäs: 0278-66 87 60 • Söderhamn: 0270-172 95	
	
	
	
	
	
	
	

De aningslösas dal

PÅ TYSKA KALLADES DET "Tal der Ahnungslosen". Det var två geografiska områden dit fiendens teveysändningar inte nådde – Östra Sachsen och delar av Dresden.

I resten av DDR fick de flesta in västtyska ARD och ZDF. Man fick därigenom en helt annan världsbild sig presenterad; jämfört med vad östtysk statsmedia sände ut.

Det här var förstås ett problem för regeringschefen Erich Honecker.

Han ängslades över att den östtyska befolkningen – genom västmedia – skulle få sin socialistiska världsbild rubbad. Som motdrag beordrade han regeringskontrollerade Deutscher Fernsehfunk att banda inslag från västtysk teve och sen återutsända dem i redigerat skick; dissekera dem som lögn och överdrifter.

Statstelevisionen blev ett filter. En omtolkare.

Flaggskeppet i denna ständigt pågående desinformationskampanj var Der Schwarze Kanal. Ett program som vanligtvis sändes varje måndag runt 21.30.

Programmet hade låga tittarsiffror, bara runt fem procent, men gick ändå regelbundet mellan 1960 och 1989 vid totalt 1 519 utsändningstillfällen.

(Svenska Aktuellt har – som jämförelse – sänts sedan 1958 till 2019 med uppehåll 1969 till 1972 då svensk statstelevision omorganiserades):

Mannen som ledde Der Schwarze Kanal under nästan trettio år var den vasstungade Karl Eduard von Schnitzler. von Schnitzler kom från en rik banksläkt. Han stred för Hitler under andra världskriget och tillfångatogs av de Allierade vid slaget om Normandie 1944.

Efter tillfångatagandet jobbade han för BBC och gjorde sedan en kort men framgångsrik mediekarriär inom Nordwestdeutscher Rundfunk i Hamburg där han avancerade till chef för den politiska avdelningen.

Han fick sparken 1947 för att ha spridit kommunistpropaganda.

von Schnitzler fann sitt hem som propagandist i Östtyskland och levde under större delen av sitt vuxna arbetsliv gott på att ljuga befolkningen rakt i ansiktet.

Nittionhundrasjuttioåtta blev han utnämnd till professor vid universitetet i Potsdam. När muren föll gick han med i kommunistpartiet och så sent som 1999,

när han intervjuades i tyst teve, vidhöll han att "Der Schwarze Kanal" i stort sett berättat "sanningen".

Den australiensiska journalisten Anna Funder sökte upp von Schnitzler före hans död 2001 och intervjuade honom för sin

bok "Stasiland". Det är ett mycket intressant kapitel i en mycket intressant bok – jag uppmanar alla svenskar att läsa den.

von Schnitzler och hans "Svarta Kanal" framstår som absurd i efterhand, men studerar man gamla klipp på YouTube är det ändå

fjärran från exempelvis den skrikande Hitler på sin tid; eller den ofta lika upphetsade Bill O'Reilly på amerikanska Fox News.

Schnitzler var övertygad "antiimperialist", hans argumentationsteknik var hånfull men framtoningen ändå – relativt – mjuk. Försätlig. Ungefär som när SVT-journalisten Erik Fichtelius ställde författaren Kajsa Norman till svars i våras för hennes reportagebok "Sweden's Dark Soul", "En Alldeles Svensk Historia".

von Schnitzler malde på, vecka efter vecka, månad efter månad, år efter år och en och annan kan nog ha lurats att tro på honom.

Statstelevisionen hade enorma resurser. Den såg (med den tidens mått mätt) mycket professionell ut. De flesta svenskar som växt upp på 1970- och 1980-talen skulle känna igen formtänket med grafik, vinjetter och hallåor. Och – inte minst – den lilla plastdockan John Blund (Unser Sandmännchen) som hade sitt ursprung i Västtyskland men som fick sin färdiga form i DDR och sen exporterades till bland annat SVT (Halv Sju med Lennart Swahn som programledare).

Idag framstår DDR-regimens försök att omprogrammera befolkningen som både komisk och klumpig. Även om det förstås inte fanns nåt komiskt alls i det på den tiden det begav sig. Folk i DDR förföljdes, fängslades och mördades. Ett helt folk fördes bakom ljuset under decennier och statstelevisionen och deras anställda var ett nyttigt redskap i den processen.

Många som jobbade för DFF, däribland von Schnitzler, ansåg sig nog på fullaste veta bättre än folket. Folket behövde skyddas från verkligheten i resten av världen. Det som skedde i DDR var norm och de eventuella samhällsproblem man hade måste sminkas över. Även när det var uppenbart för alla vad som var sanning och vad som var lögn. □

Jens Ganman

Musiker, författare och aktivist

Ditt stöd gör skillnad!

För att kunna växa behöver företagare ha förutsättningar att göra det. Tyvärr begränsas företagarklimatet kraftigt av krångliga regler och myndigheters tillämpningar av olämpliga lagar. Höga skatter sänker investeringsviljan och utrymmet att anställa.

Fyra av fem nya jobb skapas av småföretagare. Om Sverige ska ha en chans att klara de enorma samhällsutmaningar vi står inför behövs ett företagarklimat i världsklass.

Utvecklingen går åt fel håll. Företagarklimatet blir sämre och sämre. Samhällskontraktet uppluckras. Den grova brottsligheten och utanförskapet ökar alltmedan politikerna stoppar huvudet i sanden. Något måste göras.

VI ARBETAR FÖR ATT FÅ SVERIGE PÅ RÄTT KÖL IGEN:

- Vi kontaktar politiker och förklarar hur de bör utforma politiken.
- Vi samlar ihop namnunderskrifter från företagare i viktiga frågor och skickar in till regeringen.
- Vi opinionsbildar genom debattartiklar och insändare.
- Vi skriver beslutsunderlag för politiker.
- Vi skriver rapporter och böcker.
- Vi granskar och uppmärksammar kommuner och myndigheter som snedvrider konkurrensen.

Bara företagare skapar nya, riktiga jobb. Företagarklimatet är inte ett särintresse utan ett fundament som vår gemensamma välfärd vilar på.

den
nya
välfärden

För att stödja vår verksamhet eller få mer information kan du kontakta:

Adam Rydström
Telefon: 08-545 038 15
E-post: adam.rydstrom@dnv.se
Eller besök vår hemsida:
www.dnv.se/stod-oss